

Stanje v Uniji 2025

*Od obljube
do napredka:
prvo leto mandata*

Komisija predsednice von der Leyen
2024–2029

Vsebina

Uvod: Evropa pred izbiro 3

Konkurenčna in uspešna Unija 6

Zapolnitev inovacijske vrzeli – Izberi Evropo za znanost, podjetništvo in inovacije	8
Oblikovanje skupnega načrta za razogljichenje in konkurenčnost	14
Za lažje poslovanje v Evropi	19
Financiranje priložnosti za rast v Evropi	22
Opolnomočenje ljudi in krepitev našega socialnega modela	25

Varna Unija, pripravljena za obrambo 30

Nova doba evropske obrambe: Pripravljenost 2030	32
Zavzemanje za svobodno in suvereno Ukrajino	35
Združena Evropa	39
Pripravljena in odporna Unija	41
Varna Evropa	47

Zanesljiva globalna partnerica 51

Novo obdobje partnerstev in trgovinskih sporazumov	52
Prizadevanje za mir na Bližnjem vzhodu in blaginjo v Sredozemlju	56
Akterka, ki si prizadeva za mir in solidarnost v svetu	57
Vodilni položaj na področju globalnega sodelovanja	60

Demokratična Evropa s proračunom, primernim za prihodnost 63

Uvod:

Evropa pred izbiro

Med 6. in 9. junijem 2024 je skoraj 200 milijonov Evropejcev in Evropejk v 27 državah volilo svoje predstavnike v Evropski parlament. Takrat je bila **Evropa pred izbiro**.

To je bila najvišja volilna udeležba v zadnjih 20 letih, kar dokazuje, da je Evropejkam in Evropejcem mar za našo Unijo in da pričakujejo, da bomo rešili izzive, ki so pred nami. Prav to je naloga, ki si jo je zadala nova Komisija – izpolniti pričakovanja in želje naših državljanov in državljanek.

Svet okoli nas je bolj konflikten in konkurenčen, kot je bil v zadnjih desetletjih. Dogajanje od začetka leta poudarja novo geopolitično realnost: spet smo v obdobju, ko velesile tekmujejo med seboj. Varnostne arhitekture, na katero se je Evropa zanašala od konca hladne vojne, ne moremo več jemati za samoumevno.

Tudi **gospodarska konkurenca se je zaostрила in je ne moremo več obravnavati ločeno od varnostnih vprašanj**. En primer tega je energetska kriza zaradi obsežne invazije Rusije na Ukrajino, ki smo jo prestali. Hkrati pa smo tudi danes priča transakcijski igri moči, ki vključuje kritične dobavne verige in trgovinske odnose. To ima neposredne posledice za evropska podjetja. Ta zahtevajo zaščito pred nelojalno konkurenco in da

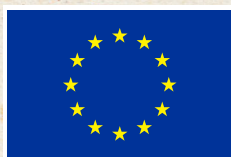
storimo vse, kar je v naši moči, da ustvarimo spodbudno okolje za poslovanje v Evropi. Evropa si močno prizadeva okrepiti svoj položaj konkurenčne celine za tradicionalne industrije in postati še bolj privlačen prostor za pionirje na področju čiste tehnologije in umetne inteligence. Ljudje po vsej Uniji si želijo ukrepov za obvladovanje **inflacije, življenjskih stroškov, cen energije, stanovanjske krize** in vse večjega vpliva **ekstremnih vremenskih dogodkov**.

To so glavni izzivi, s katerimi se od začetka mandata 1. decembra 2024 spopada nova Komisija predsednice von der Leyen. Prizadevamo si za močno in konkurenčno Evropo v skladu s **političnimi usmeritvami predsednice von der Leyen za obdobje 2024–2029**.



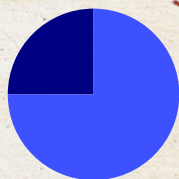
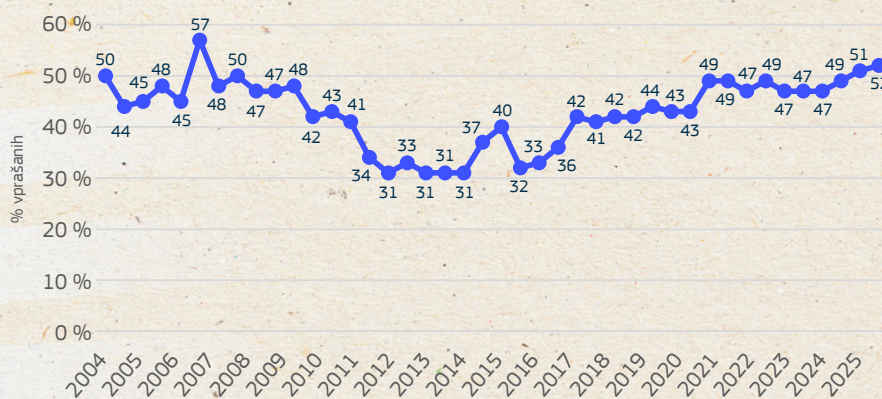
Po podatkih Eurobarometra so Evropejke in Evropejci, zlasti mladi, izrazili najvišjo stopnjo zaupanja v EU in Komisijo v zadnjih 18 letih, in sicer 52 %. Tri četrtine vprašanih (75 %) pravi, da se počutijo državljane EU, kar

je najvišja raven v več kot dveh desetletjih, skoraj sedem od desetih (69 %) pa jih meni, da je EU območje stabilnosti v nemirnem svetu.



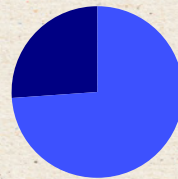
Zaupanje v Evropsko unijo je doseglo **najvišjo raven** v zadnjih 18 letih

Koliko zaupanja imate v Evropsko unijo?



75 %

Tri četrtine vprašanih (75 %), kar je najvišja raven v več kot dveh desetletjih, pravi, **da se počutijo državljane EU**.



74 %

Raziskava Eurobarometer je pokazala **najvišjo podporo skupni valuti doslej** tako v EU (74 %) kot v evrskem območju (83 %).

Vir: Standardni Eurobarometer 103.

V vse bolj nestabilnem globalnem okolju se prizadevanja Evrope, da bi postala vodilna v gospodarstvu prihodnosti, začnejo predvsem doma. Pripravili smo **kompas za konkurenčnost**, ki nas usmerja k sodobnemu in razogljčenemu gospodarstvu. Imamo posluh za podjetja in smo že začeli **poenostavljati pravila, da bi olajšali njihovo delovanje v EU**, hkrati pa ohranjamo svoje socialne in podnebne cilje. Znanstvenike, podjetja in svetovne inovatorje spodbujamo, naj **izberejo Evropo** in spodbujajo njeno rast. Sprejeli smo ukrepe za **zagotovitev energetske neodvisnosti in cenovne dostopnosti energije**. **Skrbimo za raznolikost naših trgovinskih partnerstev in zmanjšujemo preveliko odvisnost**. Vlagamo v spretnosti, stanovanja in socialni steber našega socialnega tržnega gospodarstva. Prizadevamo si tudi, da bi poskrbeli za prihodnost našega gospodarstva in industrije na področju tehnologije, umetne inteligence, kmetijstva, avtomobilske industrije, farmacevtskih izdelkov, obrambe itd.

Sprejeli smo konkretne ukrepe, da bi zmanjšali škodljive odvisnosti in okrepili neodvisnost Evrope. **Okrepili smo svojo mrežo zanesljivih partnerjev** in poskrbeli, da je Evropa postala steber stabilnosti v svetu. Partnerji po vsem svetu – od Združenega kraljestva do Indije in od jugovzhodne Azije do Južne Amerike – se obračajo na EU kot **predvidljivo, zanesljivo in pošteno poslovno partnerico**.

Toda **blaginja je bistveno pogojena z mirom in varnostjo na naši celini**. Evropa razume, **da mora prevzeti večjo odgovornost za lastno obrambo**. V ta namen smo predlagali načrt **Pripravljenost 2030**, da bi pomagali povečati nacionalne obrambne izdatke in odpravili vrzeli v naših vojaških zmogljivostih. Še naprej odločno podpiramo Ukrajince pri soočanju z vojno agresijo Rusije ter jim zagotavljamo politično, finančno in vojaško pomoč. Le **pravičen in trajen mir v Ukrajini lahko zagotovi varnost Evrope**.

Svet se spreminja in z njim se moramo spremeniti tudi mi. Prav zato smo predlagali **posodobljen dolgoročni proračun EU** za cikel, ki se začne leta 2028. **Proračun bo ambicioznejši, prožnejši**, kar nam bo omogočalo boljše odzivanje na nastajajoče krize, in **bolj skladen** z našimi prednostnimi nalogami, hkrati pa ga bodo tudi ljudje in podjetja **lažje** izkoristili. Z njim bomo **zaščitili pravno državo v Evropski uniji**.

To je odločilen trenutek v evropski zgodovini. V Evropi se moramo bolj kot kdaj koli prej osredotočiti na svoje prednosti. Toda Evropa vedno dokaže, da lahko **s skupnimi močmi premaga vsako krizo**. Čas je, da izberemo moč, enotnost in Evropo.



Konkurenčna in uspešna Unija

Svet je vstopil v **ново obdobje ostre geoekonomske konkurence**. Velika gospodarstva se borijo za dostop do surovin, novih tehnologij in svetovnih trgovinskih poti. Od umetne inteligence do čiste tehnologije in od kvantne tehnologije do veselja – tekma se je začela. Z zaostrovanjem te konkurence se povečuje tudi uporaba nadzora izvoza, carin in sankcij. Vpliva teh novih razmer na odprto gospodarstvo, kot je EU, ne smemo podcenjevati.

Blaginja in kakovost življenja v Evropi sta ogroženi. Unija mora v tej svetovni gospodarski dirki prestaviti v višjo prestavo, da bi zaščitila svoje prebivalce in podjetja pred posledicami sovražnih gospodarskih ukrepov ter jim omogočila, da postanejo konkurenčnejši. To je v središču ukrepov Komisije predsednice von der Leyen.

Evropa ima vse, kar potrebuje za ponovno pridobitev konkurenčne prednosti. Vodilni smo v številnih v prihodnost usmerjenih sektorjih, kot je čista tehnologija. Veljamo za privlačno globalno partnerico, s katero države želijo sodelovati. Imamo visoke socialne in okoljske standarde ter smo se odločno zavezali, da bomo postali prva podnebno nevtralna celina na svetu. In kar je najpomembnejše, imamo močne družbe z visoko stopnjo enakosti ter nadarjene, inovativne in delavne ljudi.

Kljub temu še vedno obstaja preveč ovir za naša podjetja in delavce – od visokih cen energije do prevelikih regulativnih bremen. Lani je profesor Mario Draghi na prošnjo predsednice von der Leyen v svojem **poročilu o prihodnosti evropske konkurenčnosti** opredelil največje od teh ovir. V poročilu je med drugimi ovirami izpostavil tudi začarani krog nizkih naložb in nizko raven inovacij.

Poleg tega je **predsednica von der Leyen vodila strateške dialoge** s predstavniki industrije iz ključnih gospodarskih sektorjev, vključno z avtomobilskim, jeklarskim, kemijskim, farmacevtskim in obrambnim sektorjem. V okviru teh dialogov so bile opredeljene posebne ovire, s katerimi se soočajo ti sektorji, in načini, kako jih odpraviti. To je Komisija, ki prisluhne evropskim podjetjem in delavcem ter ukrepa na podlagi njihovih pomislekov.

Vzporedno s temi obsežnimi posvetovanji in na podlagi priporočil iz Draghijevega poročila je Komisija predstavila **kompas za konkurenčnost**, s katerim bo usmerjala svoje delo v prihodnjih letih.

Kompas je namenjen **zapolnitvi inovacijske vrzeli** in opisuje skupni načrt za **razogljičenje in konkurenčnost**, v skladu s katerim bo oblikovan naš **dogovor o čisti industriji**. Poleg tega mora EU **zmanjšati preveliko odvisnost**, ki vpliva **tako na varnost kot tudi na konkurenčnost**. V podporo tem ciljem je v kompasu za konkurenčnost opredeljenih več **ključnih**

dejavnikov, in sicer poenostavitev pravil in zmanjšanje bremena, odprava ovir na enotnem trgu, oblikovanje unije prihrankov in naložb, vlaganje v spretnosti ter boljše usklajevanje politik med evropsko in nacionalno ravno.

Lotili smo se dela. **Komisija** na podlagi kompasa za konkurenčnost **načrtuje pot k blaginji**.

KOMPAS ZA KONKURENČNOST



Imamo prave temelje, da lahko konkuriramo na svetovni ravni:



- Naš enotni trg predstavlja **17 % svetovnega BDP**
- **10 bilijonov evrov** prihrankov se hrani v bančnih vlogah
- Imamo trgovinske sporazume s **76 trgovskimi partnerji**
- **Naš BDP je danes za 5 % višji** kot pred pandemijo COVID-19
- Od leta 2019 je zaposlenih skoraj **10 milijonov ljudi več**, čeprav v naši neposredni bližini divja vojna

Zapolnitev inovacijske vrzeli – Izberi Evropo za znanost, podjetništvo in inovacije

Evropa je že stoletja **območje inovacij, podjetništva in znanstvene svobode**. Njen svetovni delež patentnih prijav je enak deležu Združenih držav in Kitajske, čeprav se le tretjina teh patentov izkorišča za namene trženja. Pri ustanavljanju zagonskih podjetij smo približno enako uspešni kot Združene države Amerike, po drugi strani pa so nas, kar zadeva podjetja v razširitveni fazi, prehiteli naši konkurenti. Za odpravo te vrzeli postavljamo raziskave in inovacije ter znanost in tehnologijo v središče našega gospodarstva.

Novi val tehnologij prihodnosti, začenši z umetno inteligenco, mora nastati v Evropi. Tekma na področju umetne inteligence se je šele začela in še vedno si lahko priborimo vodilno vlogo v svetu. EU lahko prevzame vodstvo na tej tekmi s svojo posebno evropsko vrsto umetne inteligence, s katero lahko razvija aplikacije, specifične za posamezno industrijo, ter izkorišča njeno moč za produktivnost in ljudi.

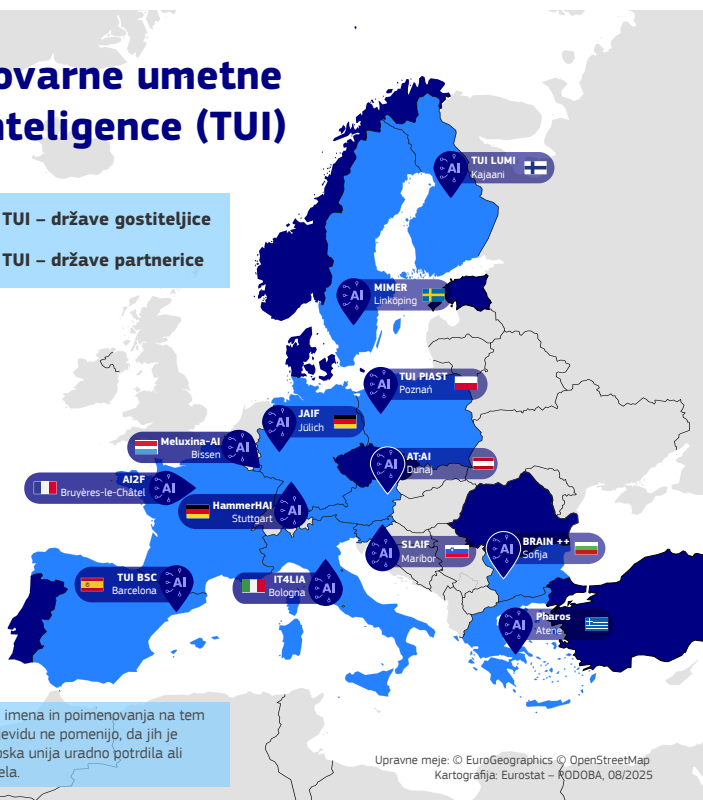
Po delu, ki smo ga opravili v zadnjih letih s sprejetjem akta o umetni inteligenci, razvojem močne mreže superračunalnikov in vzpostavitvijo skupnih evropskih podatkovnih prostorov, Komisija zdaj dviguje svoje ambicije na novo raven. Od decembra 2024 je bilo izbranih **13 lokacij po vsej Evropi, kjer bomo postavili tovarne umetne inteligence**. Te bodo združevale superračunalnike EU, velike podatkovne vire, objekte za usposabljanje, univerze, zagonska podjetja in človeški kapital, da se ustvari močno inovacijsko okolje, ki bo premikalo meje tehnologije.

Za razvoj infrastrukture so potrebne naložbe. Predsednica **von der Leyen** je februarja na vrhu o umetni inteligenci v Parizu napovedala pobudo **InvestAI**, ki bo mobilizirala zasebne in javne naložbe v umetno inteligenco **v višini do 200 milijard evrov**.

Komisija je aprila predstavila **akcijski načrt za celino umetne inteligence**. Njegov osrednji cilj je nadgraditi tovarne umetne inteligence in vzpostaviti **gigatovarne umetne inteligence**. Te bodo opremljene z **več kot 100 000 naprednimi procesorji za umetno inteligenco**. Prejeli smo že 76 prijav interesa, v katerih se predlaga vzpostavitev gigatovarn umetne inteligence na 60 različnih lokacijah v 16 državah članicah.

Tovarne umetne inteligence (TUI)

- TUI – države gostiteljice
- TUI – države partnerice





Anna-Maria Halacheva je doktorska študentka na raziskovalnem inštitutu INSAIT v Bolgariji, ki veliko obeta na področju umetne inteligence. Revija Forbes jo je uvrstila na seznam 30 najuspešnejših oseb v Bolgariji, mlajših od 30 let, za leto 2024. Pri 25 letih že opravlja prelomno raziskavo presečišča 3D računalniškega vida in robotike, pri čemer se osredotoča na to, kako lahko avtonomni roboti razumejo svojo okolico in komunicirajo z njo. Anna-Maria in njena ekipa sta predani odprtim raziskavam, ki spodbujajo globalno sodelovanje in inovacije. Poleg tega je Anna-Maria tudi prejemnica štipendije družbe Google DeepMind, ki jo prejmejo najbolj nadarjene raziskovalke na področju umetne inteligence in globoke tehnologije. Inštitut INSAIT in Tehnološki park Sofija sta skupaj pridobila 90 milijonov evrov sredstev EU za ustanovitev tovarne umetne inteligence, ki bo Anni-Marii ter njenim kolegom in kolegicam omogočila še več prelomnih dosežkov.

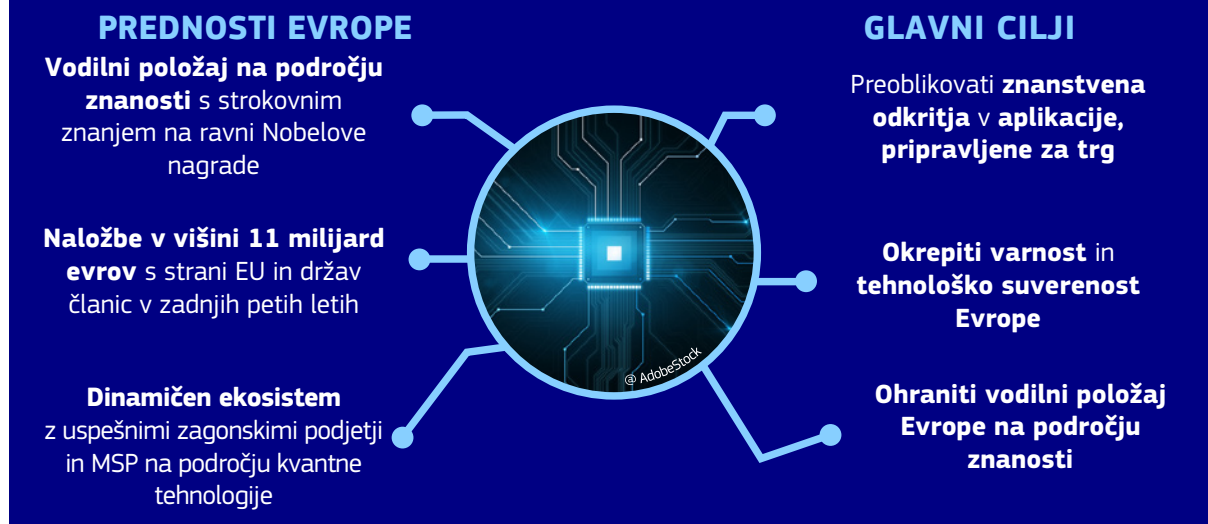
.lumen je romunsko globokotehnološko podjetje, ki je ustvarilo očala, ki s pomočjo napredne umetne inteligence slabovidnim omogočajo boljše življenje. Očala delujejo kot virtualni pes vodnik zahvaljujoč haptičnemu vmesniku za povratne informacije podjetja .lumen, ki ga uporabnik občuti kot vibracijo na čelu. Podjetje .lumen je od Evropskega sveta za inovacije prejelo 9,7 milijona evrov sredstev, kar mu je omogočilo razvoj prelomne tehnologije. Cornel Amariei, ustanovitelj podjetja .lumen, je dejal, da podjetje brez EU ne bi obstajalo.



© Cornel-Marian Amariei, 2025

STRATEGIJA ZA KVANTNO TEHNOLOGIJO V EVROPI

Cilj strategije za kvantno tehnologijo v Evropi je, da Evropa do leta 2030 prevzame vodilno vlogo v svetu na področju kvantne tehnologije.



Poleg umetne inteligence tudi **kvantna tehnologija** obljublja, da bo korenito spremenila način, kako se svet loteva kompleksnih nalog, od farmacevtskih prebojev do zagotavljanja kritične infrastrukture. Komisija je julija predstavila svojo **strategijo za kvantno tehnologijo**, katere cilj je, da bi **Evropa do leta 2030 postala vodilna na področju kvantne tehnologije**, in sicer z omogočanjem več raziskav, krepitevijo kvantnih ekosistemov, spodbujanjem več zasebnih naložb in podpiranjem razvoja kvantnih spretnosti na naši celini.

Poleg tega želimo, da bi EU postavila nove mejnike in postala vodilna v vesolju. Komisija bo z **vizijo za vesoljsko gospodarstvo**, ki jo je predstavila junija, sodelovala z državami članicami, Evropsko vesoljsko agencijo in Agencijo Evropske unije za vesoljski program v okviru nove **Vesoljske ekipe Evropa**, da bi utrdila zmogljivosti in razvila konkurenčnost EU v vesolju.

Znanost ostaja gonilo napredka in rasti naših družb. Toda v današnjem svetu je njena vloga nenadoma postavljena pod vprašaj.

V Evropi **se bomo vedno zavzemali za znanost**. Verjamemo, da so temeljne raziskave potrebne in da jih je mogoče uporabiti v vsakdanjem življenju. Zato želimo, da znanstveniki, vlagatelji in inovatorji **izberejo Evropo**.

Predsednica **von der Leyen** je maja na univerzi Sorbona predstavila prve elemente nove **strategije Izberi Evropo**. Ta se osredotoča na ohranjanje svobodne znanosti in privabljanje najboljših znanstvenikov z vsega sveta, da bi nam pomagali pri inovacijah v Evropi. Ta prizadevanja vključujejo nov sveženj v vrednosti **500 milijonov evrov za obdobje 2025–2027**.

Namen strategije Izberi Evropo je tudi, da se inovacije prenesejo **iz laboratorija na trg** in da se ustvarijo nove poslovne priložnosti. Cilj je, da Evropa postane najboljši kraj za inovacije ter za ustanavljanje in rast tehnoloških podjetij.



SVOBODA PRI PREUČEVANJU, RAZISKOVANJU IN INOVACIJAH

Evropa ponuja:

Stabilno javno financiranje in raziskovalne poklicne poti

Akademsko svobodo in znanstveno odličnost

Visoko kakovost življenja (zdravstveno varstvo, izobraževanje in pokojnine)

Čezmejno sodelovanje



500 milijonov evrov za obdobje 2025–2027, da bi Evropa postala privlačna za raziskovalce in raziskovalke

230 milijonov evrov, da bi na univerze s potencialom privabili vrhunske raziskovalce

Dodatna 2 milijona evrov na raziskovalca za stroške selitve in zagonske stroške

Podpora za **dolgoročnejše** zaposlitvene možnosti



Več kot 60 **shem financiranja** po vsej EU, ki so na voljo na spletu

Obzorje Evropa

Največji mednarodni raziskovalni program na svetu s proračunom v višini **93,5 milijarde evrov**





Dr. Martha C. Mayorquín-Torres, mehiška znanstvenica, ki raziskuje obnovljive vire za uporabo v farmaciji, se je v iskanju boljših raziskovalnih pogojev preselila v Belgijo. Trenutno dela na projektu TransPharm, ki se podpira s sredstvi iz programa Obzorje Evropa, na univerzi v Gentu. Njena raziskava se osredotoča na razvoj aktivnih farmacevtskih sestavin iz bolj čistih in obnovljivih virov, hkrati pa si prizadeva za bolj trajnostne postopke proizvodnje zdravil. Martha je tako kot številni drugi znanstveniki in raziskovalke izbrala Evropo.

Da bi podprla ta prizadevanja, je Komisija predstavila svojo **strategijo za zagonska podjetja in podjetja v razširitveni fazi**. Prav ta podjetja so bistvena za prihodnost Evrope. Spodbujajo namreč inovacije in trajnostno rast, ustvarjajo visokokakovostna delovna mesta, privabljajo naložbe in ustvarjajo nove trge, na katerih lahko EU prevzame vodilno vlogo.

Po drugi strani pa želi **strategija za bioznanost** optimizirati raziskave na področju živih organizmov, sistemov in povezav med njimi. Namen te ključne strategije za evropsko konkurenčnost je omogočiti hiter dostop do trga in uporabo teh inovacij v podjetjih.

STRATEGIJA EU ZA ZAGONSKA PODJETJA IN PODJETJA V RAZŠIRITVENI FAZI



Spodbujanje inovacijam prijaznega okolja

Spodbujanje boljšega financiranja za zagonska podjetja in podjetja v razširitveni fazi



Podpiranje uvajanja na trgu in širitve zagonskih podjetij

Privabljanje in zadržanje najboljših talentov



Olajševanje dostopa do infrastrukture, omrežij in storitev



Jasno je, kaj mora izbrati Evropa. Odločamo se, da postavimo raziskave in inovacije ter znanost in tehnologijo v središče našega gospodarstva. Odločamo se za celino, kjer inovacije služijo človeštvu; kjer so dobrodošli talenti z vsega sveta. Odločamo se za novo dobo izumov in iznajdljivosti.

STRATEGIJA ZA EVROPSKE BIOZNANOSTI

Podpora za napredne terapije

Usklajevanje razvoja
centrov odličnosti z
državami članicami



Načrt naložb v klinične raziskave

Olajšanje financiranja
večdržavnih kliničnih
preskušanj



Pobuda za mikrobiom v okviru pristopa „eno zdravje“(*)

Da bo EU postala vrhunska
inovatorica na področju rešitev,
ki temeljijo na mikrobiomu



Poklicni razvoj na področju bioznanosti v okviru pobude Izberi Evropo

Privabljanje in zadržanje
talentov v sinergiji z
dejavnostmi držav članic



Evropski akt o biotehnologiji

Spodbujanje inovacij s
poenostavljanjem pravil in
zagotavljanjem podpornih
ukrepov



Vmesnik med vlagatelji na področju bioznanosti

Povezovanje zagonskih
podjetij, industrije in
vlagateljev

(*) Pristop „eno zdravje“ priznava
medsebojno povezanost zdravja
ljudi, živali in okolja.

Oblikovanje skupnega načrta za razogljičenje in konkurenčnost

Evropa je vodilna na tekmi na področju čistih tehnologij in je dobro opremljena za uspešno razogljičeno gospodarstvo.

Imamo nadarjene ljudi, vrhunsko infrastrukturo in jasen načrt za podnebno nevtralnost.

Lani so se emisije iz energetskega sektorja zmanjšale za skoraj 10 %, poraba energije pa se je povečala le za 1 %. Približno 30 % svetovnih podjetij na področju inovativne tehnologije elektrolizatorjev ima sedež v EU, poleg njih pa tudi 20 % podjetij na področju zajemanja in shranjevanja ogljika ter 40 % podjetij na področju tehnologije vetrne energije in toplotnih črpalk.

Evropa vztraja na začrtani poti.

Smo na dobri poti, da dosežemo cilj vsaj 55-odstotnega zmanjšanja emisij toplogrednih plinov do leta 2030 v primerjavi z ravni iz leta 1990. Zdaj smo predlagali **90-odstotni cilj za leto 2040**, s katerim želimo na pragmatičen način izpolniti obveznosti iz naših podnebnih pravil in tako našim industrijskim panogam zagotoviti predvidljivost, ki jo potrebujejo za načrtovanje svojih naložb.

Hkrati so za uspešen prehod na čisto energijo potrebni večja prilagodljivost in prožnost ter

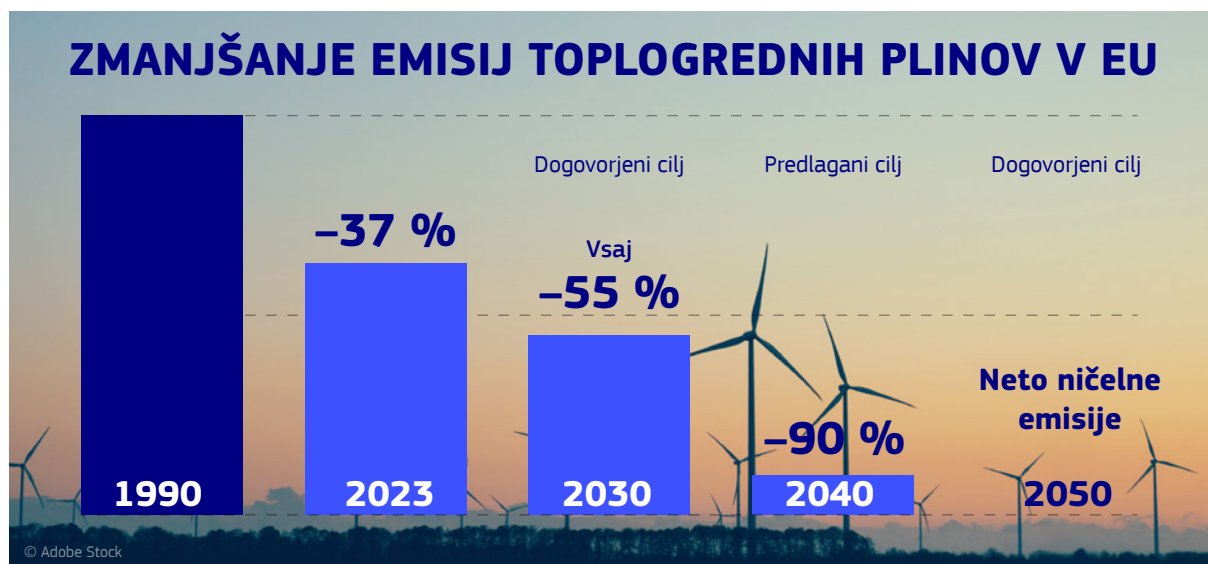
trdno partnerstvo s posamezniki in podjetji.

Osredotočiti se moramo na naše tradicionalne prednosti: naše industrijske panoge, mala in srednja podjetja (MSP), inovatorje in delavce. Komisija želi, da bi EU postala vodilna v gospodarstvu prihodnosti, hkrati pa **bi ohranila svojo prednost v panogah, ki so jo privedle do uspeha.**

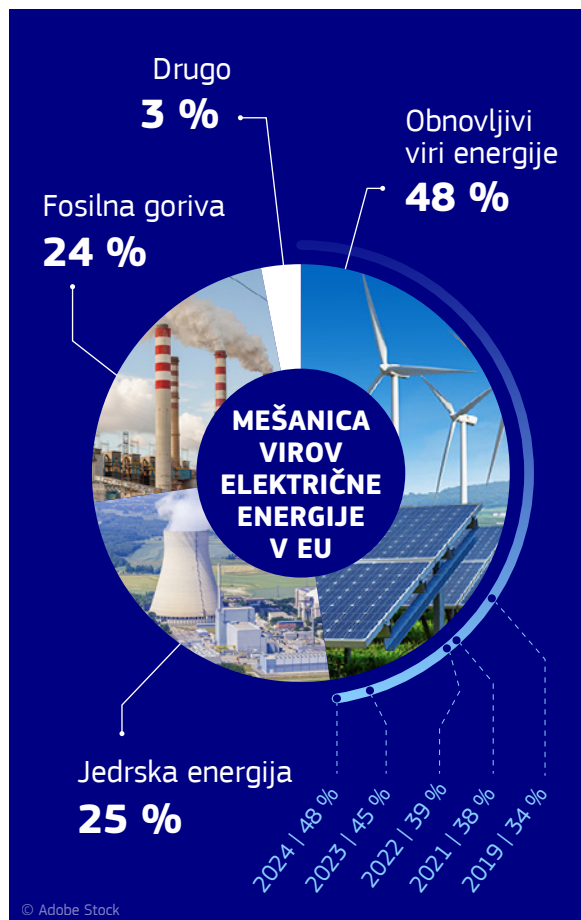
Zato je Komisija februarja predstavila poslovni načrt za konkurenčnost in razogljičenje – **dogovor o čisti industriji**, ki se osredotoča na energetske intenzivne panoge in čisto tehnologijo.

Energetske intenzivne panoge, kot

so kemijska, jeklarska in cementna industrija, so konkurenčne in ustvarjajo delovna mesta za evropsko gospodarstvo. Danes jih upočasnjujejo visoki stroški energije in nelojalna svetovna konkurenca. Hkrati so čiste tehnologije, kot so energija vodika ter vetrna in sončna energija, v središču preobrazbe, ki jo take panoge potrebujejo. Svetovna tekma za nadzor teh tehnologij se zaostruje in postaja vse hitrejša, zato se **mora Evropa hitro prilagoditi.**



Dansko podjetje Hybrid Greentech, ki ga je ustanovil Rasmus Rode Mosbæk, je razvilo najsodobnejšo programsko platformo za pametno upravljanje shranjevanja energije. Projekt, podprt prek programa InvestEU, je prejel nagrado za zeleno energijo za leto 2024 in postal evropski model za to, kako so lahko tehnologija, podnebje in podjetja medsebojno povezani.



Namen dogovora o čisti industriji je **znižati cene energije**, ki so za nekatere sektorje še vedno previsoke. Njegov cilj je tudi **povečati povpraševanje po čistih proizvodih** z ustvarjanjem vodilnih trgov in spodbujanjem njihove uporabe v javnih naročilih. Dogovor bo **podpiral podjetja pri financiranju njihovega prehoda na čisto energijo** s pomočjo **banke za razogljičenje industrije, katere cilj je mobilizirati 100 milijard evrov sredstev**. Poleg tega bo **okrepil krožnost** pri pridobivanju surovin, ki jih potrebujemo.

Komisija je za okrepitev dogovora junija sprejela **okvir za državno pomoč v okviru dogovora o čisti industriji**, ki bo poenostavil pravila za države članice pri zagotavljanju javne podpore za doseganje ciljev dogovora.

Akcijski načrt za cenovno dostopno energijo, ki je bil sprejet skupaj z dogovorom o čisti industriji, se osredotoča na visoke stroške energije, ki ovirajo našo konkurenčnost. Načrt vključuje ukrepe za znižanje nacionalnih davkov na električno energijo, podporo uvajanju dolgoročnih pogodb o dobavi električne energije in energijsko učinkovitih rešitev ter iskanje zanesljivih dobaviteljev utekočinjenega zemeljskega plina. Komisija ocenjuje, da bi lahko potrošniki in podjetja s temi ukrepi **letos prihranili do 45 milijard evrov, do leta 2040 pa do 260 milijard evrov letno**.

Da bi uresničila svoj cilj razogljičenja ob hkratnem povečanju konkurenčnosti Evrope, Komisija tesno sodeluje z deležniki na terenu – podjetniki, kmeti, delavci in vodilnimi v industriji. Komisija je na podlagi strateških dialogov s ključnimi sektorji predstavila **akcijski načrt za jeklo in kovine, industrijski akcijski načrt za evropski avtomobilski sektor in akcijski načrt za kemikalije**. Prekiniti želimo vezi, ki še vedno zavirajo naša podjetja, da Evropa ne bo le celina industrijskih inovacij, temveč tudi celina industrijske proizvodnje.

Dogovor o čisti industriji bo mobiliziral več kot **100 milijard evrov** za podporo čisti proizvodnji v EU in prehodu na čisto energijo.



Čistejši, pametnejši in prožnejši energetske sistem bo pomagal **prihraniti 45 milijard evrov v letu 2025, do leta 2040 pa do 260 milijard evrov letno**.



Grška otoka Agios Efstratios in Halki postajata zaradi sredstev iz instrumenta NextGenerationEU in kohezijske politike vzor podnebne nevtralnosti in energetske neodvisnosti, saj se ponašata z energijo iz obnovljivih virov, električno mobilnostjo in digitalnimi javnimi storitvami. Kljub majhnosti, saj imata približno 250 oziroma 500 prebivalcev, in težavam, ki so značilne za otoke, si njuno prebivalstvo še posebej prizadeva in kaže pot v bolj čisto prihodnost.

Naši načrti za konkurenčnejšo Evropo presegajo industrijski sektor. Naši kmetje zagotavljajo našo **prehransko neodvisnost** z visokokakovostnimi in varnimi proizvodi, ki so že več generacij značilni za naš evropski način življenja, ter prehransko varnost po vsem svetu. **Evropsko unijo so spremenili v kmetijsko in prehransko velesilo.**

Toda **naši kmetje potrebujejo pomoč**, saj so se v zadnjih letih soočali s težkimi izzivi, kot so višji vhodni stroški, ekstremni vremenski dogodki in zapletene geopolitične razmere.

Komisija je januarja na podlagi priporočil iz lanskega strateškega dialoga o prihodnosti kmetijstva ustanovila **Evropski odbor za kmetijstvo in prehrano**, ki ji bo svetoval ter spodbujal kulturo dialoga in zaupanja.



Sophie Bell je 26-letnica iz tretje generacije kmetov v Cavanu na Irskem, ki s svojo aktivnostjo v družbenih medijih spodbuja novo generacijo mladih žensk, naj se podajo v kmetijstvo, poleg tega pa se zavzema za mlade kmete in poudarja generacijsko pomladitev. Sophie je prejemnica financiranja skupne kmetijske politike, decembra 2024 pa je sodelovala na 10. evropskem kongresu mladih kmetov.

Komisija je nato februarja 2025 predstavila **vizijo za kmetijstvo in prehrano. S to vizijo želimo našim kmetom pokazati, da jim stojimo ob strani**, saj povečujemo konkurenčnost evropskega kmetijstva in izboljšujemo sodelovanje z naravo. V viziji so določeni ukrepi za zagotovitev boljših prihodkov kmetov za njihove proizvode, ukrepi za boj proti nelojalni konkurenci iz tujine z osredotočanjem na uskladitev uvoženih kmetijskih proizvodov z našimi proizvodnimi standardi ter ukrepi za zagotovitev, da bodo podeželska območja ostala dinamična in privlačna za življenje in delo tako za sedanje kot tudi prihodnje generacije kmetov.

VIZIJA ZA KMETIJSTVO IN PREHRANO

- Njen cilj je, da bi se do leta 2040 vzpostavil konkurenčen, odporen in pravičen agroživilski sektor, ki bo primeren za prihodnost.
- Sektor trenutno ustvarja **900 milijard evrov** letno^(*) in podpira približno **30 milijonov delovnih mest**.



© Adobe Stock

(*) V letu 2022

Dejansko je tri četrtine vseh podjetij tako ali drugače odvisnih od narave. Z ohranjanjem narave bomo preprečili, da bi naša podjetja imela težave v prihodnosti. Komisija je predlagala časovni načrt za razvoj **naravovarstvenih dobropisov**, ki spodbujajo ukrepe za obnovo in ohranjanje narave v zasebnem in javnem sektorju. Poleg tega ponujajo priložnost za spodbujanje biotske raznovrstnosti in ohranjanje habitatov, hkrati pa ustvarjajo prihodke tako za tiste, ki varujejo naravo, kot tudi za vlagatelje.

Prostovoljni projekt v okviru Evropske solidarnostne enote je povezal šest mladih prostovoljcev iz Francije, Nemčije, Poljske, Italije in Grčije, ki so prišli v vinorodno regijo Amarante na Portugalskem. Tam so se vključili v lokalno skupnost ter pomagali ekološkim kmetom, organizirali šolske delavnice o pravični trgovini, podpirali socialne ustanove in pripravljali kulturne dogodke.



© Aventura Marão Clube, 2018

Za lažje poslovanje v Evropi

Za našo blaginjo je ključno, da uredimo stvari pri sebi in olajšamo poslovanje prav tukaj v Evropi. Poenostavitev je bistvena za konkurenčnost Evrope, kot so v okviru naših strateških dialogov jasno izrazile vse industrijske panoge. Izvedeli smo, da nanje zelo negativno vplivajo regulativni pritiski z obremenjujočim poročanjem, prekrivajočimi se predpisi in zapletenimi zahtevami. Komisija je prisluhnila njihovemu pozivu in ustrezno ukrepa.

Delovni program Komisije za leto 2025 je popolnoma osredotočen na poenostavitev. Doslej smo predlagali šest **svežnjev za poenostavitev**, da bi odpravili ovire za konkurenčnost v različnih sektorjih. Njihov cilj je podpreti **tiste, ki ustvarjajo vrednost v Evropi**, hkrati pa svetu sporočiti, da Evropa misli resno.

Prve sklope ukrepov smo predstavili februarja. Osredotočeni so na **zmanjšanje zapletenosti zahtev EU glede poročanja o trajnostnosti in skrbnega pregleda za vsa podjetja**, s poudarkom na MSP. Poleg tega poenostavljajo uporabo **mehanizma za ogliščno prilagoditev na mejah**: iz njegovega področja uporabe bomo izvzeli 90 % uvoznikov, ki so odgovorni za manj kot 1 % obsega uvoza in z njim povezanih emisij. Vpliv te spremembe na podnebje je minimalen, medtem ko to bo zelo pozitivno vplivalo na MSP.

Maja smo sprejeli še dva svežnja za poenostavitev. Eden je bil osredotočen na **kmete in nacionalne organe, ki se ukvarjajo s kmetijstvom**, in sicer s poenostavitvijo plačil za kmete, racionalizacijo nadzora na podlagi tehnologije in večjim zaupanjem v kmete pri izpolnjevanju nekaterih pogojev financiranja.

Drugi sveženj za poenostavitev, predlagan maja, je bil namenjen MSP. Komisija je v tem svežnju opredelila novo kategorijo podjetij: **mala podjetja s srednje veliko**

tržno kapitalizacijo – podjetja, ki imajo od 250 do 750 zaposlenih in bodisi manj kot 150 milijonov evrov letnega prihodka bodisi manj kot 129 milijonov evrov skupnih sredstev. **Ta nova kategorija bo vključevala približno 38 000 podjetij v EU.** Podjetja bodo lahko rasla, ne da bi se jim bilo treba soočiti z nenadnim povečanjem obveznosti glede skladnosti.

Junija smo predstavili peti sveženj za poenostavitev, ki je bil osredotočen na podporo državam članicam EU in obrambni industriji pri **krepitvi obrambnih zmogljivosti**. Sveženj uvaja **sistem hitre izdaje dovoljenj**, ki bi lahko skrajšal čakalno dobo za pridobitev dovoljenja **z več let na 60 dni**.

Julija je Komisija predstavila svoj šesti sveženj za poenostavitev, tokrat na področju **kemikalij**. Predlagani ukrepi bodo **poenostavili pravila o označevanju nevarnih kemikalij, pojasnili predpise o kozmetičnih izdelkih in olajšali registracijo sredstev za gnojenje**.

Po ocenah Komisije bodo zaradi teh prizadevanj za poenostavitve podjetja, industrije, kmetje in nacionalni organi prihranili **več kot 8 milijard evrov** pri letnih upravnih stroških. Hkrati bodo ta prizadevanja spodbudila podjetja k širitvi, rasti, inovacijam, naložbam in večji konkurenčnosti.



Več kot 8 milijard evrov prihrankov pri letnih upravnih stroških

Šest večjih svežnjev za poenostavitev, ki jih je doslej predlagala Komisija

Cilj zmanjšanja upravnih bremen

za vsaj 25 % za vsa podjetja

in za 35 % za MSP

do konca tega mandata



Do avgusta smo organizirali **28 dialogov o izvajanju**, v okviru katerih člani kolegija razpravljajo z ustreznimi deležniki s področja v njihovi pristojnosti in prisluhnejo, kako se oni lotevajo izvajanja pravil EU, ugotavljanja neučinkovitosti in iskanja možnosti za poenostavitve.

Po drugi strani bo **pobuda o DDV v digitalni dobi**, ko se bo začela v celoti izvajati, poenostavila poslovanje za podjetja, saj bo olajšala poročanje za čezmejno trgovino na podlagi izdajanja elektronskih računov. Tako se bodo stroški izpolnjevanja obveznosti za trgovce iz EU znižali **za več kot 4 milijarde evrov na leto**, hkrati pa se bodo zmanjšale tudi goljufije na področju DDV.

V času vse večjih trgovinskih ovir po svetu je naš **enotni trg** varen pristan za evropska podjetja. Je prostor, kjer se lahko okrepijo, preden začnejo poslovati na svetovnih trgih. Vendar vitalnost enotnega trga zavira preveč nacionalnih ovir, prevelika razdrobljenost in preveč birokracije.

Za reševanje tega je Komisija maja predstavila **strategijo enotnega trga**, ki se osredotoča na **deset najpomembnejših in najtrdovratnejših ovir**. Enotni trg je bil vzpostavljen, da bi odstranili ovire med našimi državami, odpravili carine in dajatve ter olajšali poslovanje v Evropi. Trideset let kasneje se končno vračamo k tej ideji, da bi izpolnili obljubo o našem enotnem trgu.

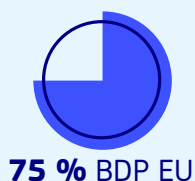


IZZIVI, S KATERIMI SE SOOČA ENOTNI TRG

Nizka rast produktivnosti, ki znaša približno **1 %**

Stagniranje svetovne konkurenčnosti EU

KLJUČNA VLOGA STORITVENEGA SEKTORJA



Obseg trgovanja s storitvami znotraj EU **ni nič večji** od obsega trgovanja s storitvami s preostalim svetom



KLJUČNI UKREPI ZA ODPRAVO DESETIH NAJPOMEMBNEJŠIH OVIR NA ENOTNEM TRGU

Medtem ko se svetovna trgovina sooča z novimi ovirami, mora Evropa odpraviti preostale ovire na enotnem trgu. Te ovirajo nemoten pretok blaga in storitev ter omejujejo čezmejno trgovino in naložbe. Z odpravo desetih najbolj škodljivih ovir bomo olajšali in poenostavili poslovanje na enotnem trgu, ki je največja prednost Evrope.



Zapleteno ustanavljanje in poslovanje podjetij

- Vzpostavitev novega 28. režima za pravo družb EU
- Revizija priporočila Komisije o prenosih podjetij



Prezapletena pravila EU

- Odprava nepotrebnih upravnih bremen, opredeljenih v predlogih za poenostavitev
- Poenostavitev in racionalizacija okvira EU za javno naročanje



Velike zamude pri določanju standardov

- Revizija uredbe o standardizaciji
- Komisiji je treba omogočiti, da po potrebi določi skupne specifikacije



Zastarela pravila o izdelkih in neskladnost izdelkov

- Boljše usklajevanje EU ter nacionalnih carinskih organov in organov za nadzor trga ter morebitna ustanovitve organa EU za nadzor trga
- Oblikovanje pravnega okvira za obnovljene in popravljene proizvode
- Okrepitev zahtev za priglašene organe za ugotavljanje skladnosti



Obremenjujoči postopki za začasno napotitev delavcev

- Podpora sprejetju elektronske izjave za napotene delavce in koordinacija socialne varnosti
- Olajšanje začasnega čezmejnega zagotavljanja napotenih delavcev
- Preskušanje in uvajanje evropske izkaznice socialnega zavarovanja (ESSPASS)



Pomanjkanje odgovornosti držav članic

- Predstavnica ali predstavnik enotnega trga na visoki ravni („šerpa“), ki bi spodbujal uporabo pravil v vseh državah članicah
- Organizacija političnih srečanj projektne skupine za uveljavljanje pravil enotnega trga na visoki ravni
- Okrepitev preventivnih mehanizmov na ravni EU



Omejeno priznavanje poklicnih kvalifikacij

- Hitrejše in učinkovitejše priznavanje z uporabo digitalnih orodij in samodejnih postopkov
- Preučitev skupnih pravil za priznavanje kvalifikacij državljanov tretjih držav



Razdrobljena pravila o pakiranju, označevanju in odpadkih

- Uvajanje digitalnega potnega lista izdelkov za digitalne etikete in skladnost izdelkov
- Uskladitev in poenostavitev shem razširjene odgovornosti proizvajalca za izrabljene izdelke



Omejevalni in različni nacionalni predpisi o storitvah

- Olajšanje začasnega opravljanja čezmejnih storitev, po možnosti vključno z uskladitvijo dovoljenj za storitve in certifikacijske sheme
- Obravnavanje izzivov v posameznih storitvenih sektorjih, kot so gradbeništvo, maloprodaja, dostava ter poslovne in industrijske storitve



Ozemeljske omejitve dobave

- Razvoj orodij za preprečevanje neupravičenih ozemeljskih omejitev dobave, ki presegajo situacije, prepovedane s konkurenčnim pravom

Financiranje priložnosti za rast v Evropi

Evropa se ponaša s številnimi revolucionarnimi podjetji, ki imajo inovativne zamisli, vendar **potrebujejo sredstva za financiranje svojih ambicij**. Razdrobljenost finančnih trgov EU podjetjem preprečuje dostop do financiranja, zato so se ta včasih prisiljena preseliti drugam.

Hkrati pa si tudi varčevalci želijo boljših priložnosti za naložbe; trenutno se v bančnih vlogah v EU hrani **približno 10 bilijonov evrov**.

Vsako leto gre 300 milijard evrov prihrankov evropskih družin iz Evrope na tuje finančne trge, saj je naš kapitalski trg preveč razdrobljen. Ta denar se pogosto uporabi za nakup inovativnih evropskih podjetij iz tujine. To se mora spremeniti. Vidimo veliko priložnost, da izkoristimo to ogromno bogastvo in ustvarimo rast tukaj, v Evropi.

Komisija je marca predstavila **strategijo za unijo prihrankov in naložb**, da bi v celoti izkoristila potencial kapitalskih trgov EU in povezala varčevalce, ki iščejo boljše naložbene priložnosti, s podjetji, ki potrebujejo kapital.

Predlagani ukrepi se osredotočajo na **opolnomočenje varčevalcev, da postanejo vlagatelji**, če se odločijo za to, hkrati pa **podjetjem olajšujejo dostop do globalnih in bolj raznolikih virov financiranja**, tudi čezmejnih.

Drugo orodje, ki pomaga Evropi financirati njene prednostne naloge in postati bolj neodvisna, je **NextGenerationEU** – ambiciozen načrt EU za okrevanje po pandemiji. Po ocenah Komisije bodo samo naložbe v okviru instrumenta NextGenerationEU **povečale bruto domači proizvod EU v letu 2026 za do 1,4 %**, pozitivne učinke instrumenta pa bomo občutili tudi v prihodnjih letih.

NEXT GEN EU

**+4,5
milijona**

malih, srednjih in velikih podjetij,
ki so bila deležna podpore

**+49,8
milijona**

ljudi, ki imajo dostop do novih
ali posodobljenih zdravstvenih
ustanov

**+31,1
milijona**

ljudi, ki so bolj zaščiteni pred
naravnimi nesrečami

**33,4
milijona**

MWh/leto,
ki smo jih prihranili pri letni
porabi primarne energije

**+16,2
milijona**

domov ali stavb z zelo
visokozmogljivim internetom

**+10,7
milijona**

mladih, starih od 15 do
29 let, ki prejemajo
podporo za izobraževanje,
usposabljanje in zaposlitev

+1,4 %

ocenjeno povečanje BDP EU
v letu 2026 samo zaradi naložb
v okviru instrumenta NextGenerationEU

Avgusta 2025.

Mehanizem za okrevanje in odpornost je doslej omogočil **namestitev več kot 110 gigavatov zmogljivosti za proizvodnjo energije iz obnovljivih virov po vsej EU** in prihranek 33,4 milijona megavatnih ur na leto pri porabi primarne energije, **kar je več od skupne letne porabe električne energije na Danskem.**



Glavno orodje instrumenta NextGenerationEU je **mehanizem za okrevanje in odpornost (RRF)**. Do začetka avgusta letos je bilo državam članicam v okviru RRF **izplačanih 362 milijard evrov**, kar je približno 56 % vseh razpoložljivih sredstev. **Na voljo ostaja še 288 milijard evrov.** Države članice morajo pospešiti izvajanje, da zagotovijo, da bodo sredstva dobro izkoriščena **pred iztekom RFF konec leta 2026**. Komisija je junija pripravila smernice za zagotovitev, da se čim bolje izkoristijo priložnosti, ki jih ponuja RRF.

Cilj programa Antinero je zaščititi grške gozdove in preprečiti obsežne požare s čiščenjem suhega rastlinja, izboljšanjem gozdnih cest in protipožarnih presek, sajenjem novih dreves in ustvarjanjem naravnih varovalnih pasov, ki upočasnjujejo širjenje požarov. Skrbi tudi za požgana območja, kjer izvaja protierozijska dela in dela za zaščito pred poplavami. Cilj je preprost: poskrbeti za varnejše in bolj zdrave gozdove, ki bodo odpornejši na podnebne spremembe. Program je bil razvit s sredstvi iz instrumenta NextGenerationEU in je vodilni primer, kako naložbe EU zagotavljajo odpornost proti podnebnim spremembam, pripravljenost in zaščito podeželskih skupnosti. S proračunom, ki presega 400 milijonov evrov, je to največji projekt za reševanje te problematike v Grčiji doslej.

PREJ



POTEM



© Generalni sekretariat za gozdove Ministrstva za okolje in energijo



© Organ upravljanja za program Promet 2021-2027, 2025

Kohezijska politika je še naprej eno najmočnejših orodij v naboru orodij EU za naložbe v bolj enakopravne in odpornejše družbe v skladu z našimi skupnimi prednostnimi nalogami.

Toda sedanji kohezijski programi so bili sprejeti pred velikimi geopolitičnimi spremembami, ki smo jim bili priča v zadnjih štirih letih. **Naši instrumenti morajo postati prožnejši, da se bodo lahko prilagodili novim prednostnim nalogam.**

Aprila je Komisija izvedla **vmesni pregled sedanje kohezijske politike** in podala predloge, da bo politika bolj primerna za naložbe v današnje izzive in odzivanje nanje.

Države članice bodo lahko reprogramirale del svojih skladov kohezijske politike in jih **namenile sedanjim prednostnim nalogam EU**, kot so krepitev konkurenčnosti Evrope in evropske obrambe, povečanje cenovne dostopnosti stanovanj, izboljšanje odpornosti v zvezi z vodo in podpiranje energetskega prehoda. Posebna pozornost bo namenjena **vzhodnim regijam ob meji z Rusijo, Belorusijo in Ukrajino**, ki jih je Putinova vojna še posebej prizadela.

Projekt PRIMUS v Romuniji je zahvaljujoč podpori kohezijske politike EU pobudi za solidarnostne pasove povečal varnost plovbe na Donavi in oskrbuje pristanišča v Romuniji, Ukrajini in Moldaviji. Program PRIMUS zlasti povečuje zmogljivost kanala Sulina z 8 ladij na vsaj 20 ladij na dan, in sicer s posodobitvijo prejšnjih navigacijskih orodij in zagotavljanjem vseh ustreznih informacij pilotom v realnem času. Romuniji tako omogoča, da v celoti izkoristi potencial te plovne poti, Ukrajini in Moldaviji pa zagotavlja ključno povezavo z EU med sedanjo vojno.

Opolnomočenje ljudi in krepitev našega socialnega modela

Temelj našega gospodarstva so ljudje: njihovo trdo delo, talent in spretnosti.

Konkurenčnost danes ni toliko odvisna od stroškov dela, temveč od znanja delavcev, in prav na tem področju lahko premagamo svoje konkurente. V Evropi lahko podjetja najdejo izjemno izkušene delavce in vrhunske diplomante na področju tehnologije, vendar jih nimamo dovolj in to zavira našo konkurenčnost.

Zato je Komisija marca predstavila **načrt za unijo spretnosti**, ki ga dopolnjujeta **akcijski načrt za temeljne spretnosti** ter **strateški načrt za izobraževanje na področju naravoslovja, tehnologije, inženirstva in matematike**. Ti ukrepi bodo okrepili človeški kapital Evrope in ljudem omogočili, da prispevajo h konkurenčnosti naše celine.

Pobude v okviru unije spretnost bodo odraslim zagotovile priložnosti za redno izpopolnjevanje in preusposabljanje. Hkrati Komisija predlaga ukrepe za povečanje deleža študentov, **vpisanih na področja naravoslovja, tehnologije, inženirstva in matematike** ter v **doktorske programe na področju informacijske in komunikacijske tehnologije**, s posebnim poudarkom na študentkah.

Ti ukrepi temeljijo na **Paktu za spretnosti**, s pomočjo katerega se je **6,1 milijona ljudi** udeležilo usposabljanja, zahvaljujoč skupnemu delu Komisije, nacionalnih organov, industrije, socialnih partnerjev ter izvajalcev izobraževanja in usposabljanja.



Za učinkovito obravnavanje pomanjkanja spretnosti **je ključna vloga socialnih partnerjev**. Ti vedo, katere spretnosti delavci in podjetja najbolj potrebujejo, ter poznajo najboljše prakse na tem področju. **Socialni dialog** z združenji delavcev in delodajalcev je že desetletja temelj evropskega socialnega modela. V spreminjajočem se svetu bo še toliko bolj pomembno, da okrepimo zaupanje, zaščitimo pravice delavcev in zagotovimo, da bodo spremembe v gospodarstvu **spodbudile našo konkurenčnost, ne da bi pri tem oslabile našo socialno strukturo**.

Komisija je marca skupaj s socialnimi partnerji na ravni EU podpisala novi **pakt za evropski socialni dialog**, v katerem se je zavezala, da bo razširila obseg socialnega dialoga in spodbujala okrepljena posvetovanja s socialnimi partnerji pri pripravi zakonodajnih pobud.

V Evropi se zavedamo, da je produktivnost mogoče izboljšati z dobrimi delovnimi pogoji, kot so: stabilna zaposlitev, pravična plača, dobro usklajevanje poklicnega in zasebnega življenja, urejeno varstvo za otroke in dobra oskrba za starejše starše ter dostop do dostojnih in cenovno ugodnih stanovanj. Vendar v današnjem svetu veliko teh socialnih pravic ne moremo več jemati za samoumevne.

Evropejce in Evropejke vse bolj skrbi **cenovna dostopnost stanovanj**. Mlajše generacije se soočajo z ovirami, ki jih njihovi starši niso imeli. Komisija je ustanovila **projektno skupino za stanovanja**, ki bo pripravila **evropski načrt za cenovno dostopna stanovanja**, s katerim bomo obravnavali strukturna vprašanja in uvedli strategijo za spodbujanje javnih in zasebnih naložb v gradbeništvo.

CENOVNO DOSTOPNA STANOVANJA – PREDNOSTNA NALOGA KOMISIJE



Cene stanovanjskih nepremičnin, prilagojene glede na inflacijo, so se od leta 2015 zvišale za **več kot 20 %**



Od leta 2021 je bilo izdanih **več kot 20 %** manj gradbenih dovoljenj za stanovanjske stavbe



17 % našega prebivalstva živi v prenatrpanih domovih



Skupne naložbe v stanovanjske stavbe, prilagojene glede na inflacijo, so se v obdobju 2022–2024 **zmanjšale za 6 %**



Najemnine v večjih mestih so se v obdobju 2014–2023 **zvišale za kar 48 % za enosobno stanovanje**



Brezdomstvo je prisotno v vseh državah članicah in se je v zadnjem desetletju **znatno povečalo**



© Viktória Király, 2025

Maria je morala pri 64 letih prevzeti vzgojo svojih vnukov, potem ko je hči zapadla v odvisnost. Čeprav je Maria zaposlena, si ni mogla privoščiti najemnine. Zahvaljujoč finančnemu instrumentu, ki ga podpira Evropski sklad za regionalni razvoj, je javno-zasebno partnerstvo na Slovaškem mobiliziralo javna sredstva za zagotovitev več kot 350 najemnih stanovanj, kar je Marii in na stotine drugim ranljivim osebam omogočilo, da so našle kakovostne domove po cenah, ki so do 30 % nižje od tržnih. „Stanovanje, za katerega podjetje Dostupný Domov zaračunava nižjo najemnino, je bilo kot luč na koncu predora,“ pravi. „Ponuja udoben dom, zasebnost in boljše študijsko okolje za celotno družino.“

To velja tudi za **enakost**. To ni le ključno evropsko načelo, ki je zapisano v naših Pogodbah, temveč je tudi gonilo **gospodarske rasti**, saj omogoča popolno delovno aktivnost, spodbuja ustvarjalne in inovativne zamisli ter vodi do boljše kakovosti življenja za vse.

EU je dosegla pomemben napredek na poti k **enakosti** med ženskami in moškimi z novimi pravili o **preglednosti plač, uravnoteženo zastopanostjo spolov v upravnih odborih podjetij** in **preprečevanjem nasilja nad ženskami**. Vendar se s tem ne smemo zadovoljiti.

Cilj do konca junija 2026 za velika podjetja v EU, ki kotirajo na borzi:



vsaj 40 %

premalo zastopanega spola
med njihovimi neizvršnimi
direktorji
ali



vsaj 33 %

med vsemi direktorji

Povprečni delež žensk
v upravnih odborih družb
v EU znaša trenutno **34 %**.



Leta 2024 je Ljubljana prejela nagrado evropskih prestolnic vključevanja in raznolikosti zaradi njenih prizadevanj, da bi bilo mesto varnejše za ženske in za preprečevanje nasilja nad ženskami. Med pobudami, ki jih je sprejelo mesto, so organizacija kampanj za ozaveščanje in preprečevanja nasilja nad ženskami, razvoj ustvarjalnih projektov, kot so umetniške razstave, ki pripovedujejo zgodbe žrtev nasilja, sofinanciranje petih varnih hiš za žrtve nasilja v družini, dva materinska domova in vzpostavitev telefonske številke za pomoč, ki je na voljo 24 ur na dan vse dni v tednu.

Marca je Komisija razgrnila **načrt za pravice žensk**. Komisija si bo doma in v tujini še naprej prizadevala, da bi **vsaka ženska in deklica imela pravico do občutka varnosti in spoštovanja njenega dostojanstva**, da prejema enako plačilo za enako delo in da ima dostop do visokokakovostnega zdravstva, izobraževanja ter ustreznega ravnovesja med poklicnim in zasebnim življenjem. Nekateri družbe v Evropi dosegajo najvišjo stopnjo enakosti spolov na svetu, vendar delo še zdaleč ni končano in vedno se bomo borili za enakost.

Hkrati nadaljujemo z delom, ki smo ga začeli v prejšnjem mandatu za varstvo in spodbujanje pravic LGBTIQ oseb. Posodobljena strategija za LGBTIQ osebe in nova strategija za boj proti rasizmu bosta še okrepili naša prizadevanja.





Varna Unija, pripravljena za obrambo

Naš svet so znova zaznamovale imperialistične težnje in vojne. Mednarodni akterji so za pridobitev prednosti pripravljeni uporabiti vsa sredstva – poštena in nepoštena. Rusija je okrepila napade na Ukrajino, medtem ko se je vojna agresija prevesila v četrto leto. Varnostne arhitekture, ki je desetletja varovala Evropo, ne moremo več jemati za samoumevno. Kot odgovor na te nove razmere je Unija nadaljevala ukrepe, ki so se do lanskega leta zdeli nepredstavljeni. **Evropa obrambe se je končno prebudila.**

V današnjem svetu se ne moremo zanašati na druge, da bodo branili Evropo. **Obramba Evrope je naša strateška odgovornost**, ki se začne z okrepljenim proračunom za obrambo in našo obrambno industrijo. Naše države članice mobilizirajo največja sredstva doslej, da bi povečale svoje obrambne izdatke, naša Unija pa je začela izvajati sklop novih pobud, da bi državam članicam pomagala **porabiti več, bolje in bolj evropsko.**

S pobudami **Pripravljenost 2030** spodbujamo dodatne naložbe držav članic v višini do **800 milijard evrov** v naslednjih štirih letih. Šestnajst držav članic je zahtevalo aktivacijo **nacionalne odstopne klavzule**, da bi povečale svoje obrambne proračune. V samo štirih mesecih smo vzpostavili **SAFE (instrument za varnostne ukrepe za Evropo)** – nov finančni instrument s **150 milijardami evrov posojil za skupna javna naročila za obrambo**. Predlagali smo **sveženj za poenostavitev** na področju obrambe, da bi bistveno pospešili svoje naložbe v obrambo. Okrepili smo tudi našo mrežo **partnerstev na področju varnosti in obrambe** z državami po vsem svetu, od Združenega kraljestva do Kanade in od Norveške do Japonske, s katerimi delimo vrednote in skupne varnostne interese. Naš cilj je jasen: do leta 2030 **mora Evropa imeti vse, kar potrebuje za verodostojno odvrčanje.**

PRIPRAVLJENOST 2030

Mobilizacija do 800 milijard evrov za varnost in obrambo EU



© NATO, 2024

Instrument SAFE
150 milijard evrov

19 držav članic

Aktivacija
nacionalne
odstopne klavzule

16 držav članic

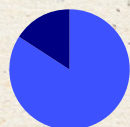
Avgusta 2025.

MNENJA EVROPEJK IN EVROPEJCEV O VARNOSTI IN OBRAMBI



69 %

se jih strinja, da je **Evropska unija območje stabilnosti** v nemirnem svetu



81 %

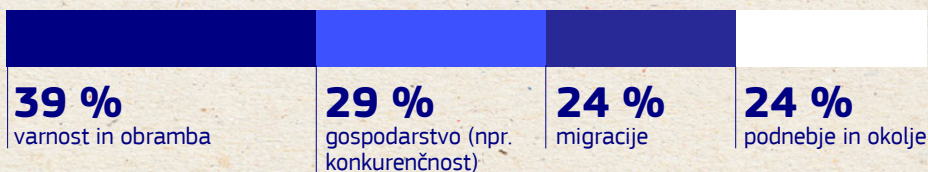
jih podpira **skupno obrambno in varnostno politiko** med državami članicami, kar je **najvišji rezultat** od leta 2004



78 %

jih skrbi **obramba in varnost EU** v prihodnjih petih letih

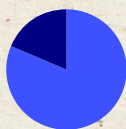
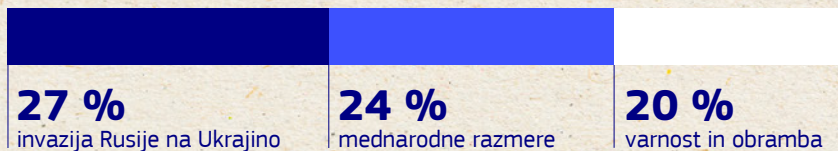
Po mnenju Evropejk in Evropejcev bi **morala EU srednjeročno sprejeti ukrepe** na naslednjih področjih:



Vrednote, ki najbolje predstavljajo EU:



Najpomembnejša vprašanja, s katerimi se trenutno sooča EU:



77 %

evropskih anketirancev se strinja, da **invazija Rusije na Ukrajino ogroža varnost EU**

Vir: Standardni Eurobarometer 103

Hkrati **Evropa še naprej neomajno podpira Ukrajino. S 168,9 milijarde evrov podpore, vključno s skoraj 60 milijardami evrov vojaške podpore, ostaja EU največja donatorka Ukrajini.** Poleg tega se lahko novi instrument SAFE uporabi za neposredno naročanje pri ukrajinski obrambni industriji. Prihodnost Ukrajine je v naši Uniji, zato njeno obrambno industrijo vključujemo v širšo evropsko obrambno industrijsko bazo.

Poleg obrambe smo si prizadevali za povečanje naše varnosti in odpornosti na različnih področjih, **od kibernetске varnosti in kritične infrastrukture do naše oskrbe z energijo, vodo, zdravili**

in surovinami. Prav tako smo spodbujali **kulturo pripravljenosti** v evropski družbi, s čimer smo povečali našo odpornost in sposobnost, da skupaj prestanemo vse prihodnje krize.

Za nadaljnje povezovanje in prednostno obravnavo varnosti v pobudah Komisije **predsednica von der Leyen zdaj vodi redne seje kolegija za varnost**, kjer lahko celoten kolegij komisarjev razpravlja o varnostnih zadevah in se seznani z njimi v posebnem okolju.

To je **nova doba evropske varnosti in obrambe.**

Nova doba evropske obrambe: Pripravljenost 2030

Evropska varnostna paradigma je omajana. Po eni strani Rusija še naprej izvaja grozljivo vojno na evropskih tleh. Po drugi strani pa so velike geopolitične spremembe pretresle varnostno arhitekturo naše celine.

Evropa ima že predolgo primanjkljaj na področju varnosti, ki ga mora nujno nadoknaditi.

Projekt „Atlantic Constellation“ (Atlantska konstelacija), podprt v okviru instrumenta NextGenerationEU, je rezultat partnerstva med Portugalsko in Španijo, njegov cilj pa je razviti celotno satelitsko vrednostno verigo za napredno uporabo podatkov na področju obrambe in trajnostnosti. Na podlagi tega sodelovanja je bil leta 2024 izstreljen drugi portugalski satelit. „Atlantic Constellation“ je največji projekt v vesoljskem sektorju v portugalski zgodovini, saj ima dva satelita že v orbiti, več pa jih ima v razvoju. Ta posebni projekt je del projekta „New Space Portugal“, ki bo vzpostavil zmogljivosti za zasnovo in proizvodnjo celotnih satelitov ter zagotavljal storitve z visoko dodano vrednostjo, ki temeljijo na podatkih, pridobljenih z opazovanjem Zemlje.



Komisija se osredotoča na vzpostavitev prave **obrambne unije**. Čeprav bo Nato še naprej temelj naše varnosti, **mora EU prevzeti večjo odgovornost za lastno zaščito**, zato je Komisija marca predlagala načrt **Pripravljenost 2030**. Ta vsebuje **belo knjigo o evropski obrambi**, v kateri so opredeljene vrzeli v zmogljivostih in naložbe, ki jih je treba izvesti na področju obrambe, kot so zračna in raketna obramba, artilerijski sistemi, strelivo in rakete, droni in elektronsko bojevanje.

Poleg tega načrt Pripravljenost 2030 daje na voljo sredstva za takojšnje ukrepanje. Državam članicam smo predlagali **usklajeno aktivacijo nacionalne odstopne klavzule** v okviru Pakta za stabilnost in rast, kar bi jim omogočilo, da povečajo svoje obrambne izdatke, ne da bi pri tem kršile naša fiskalna pravila.

Druga pobuda je **SAFE**. Komisija bo državam članicam kmalu začela zagotavljati **posojila v višini do 150 milijard evrov**, ki se krijejo iz proračuna EU in ki jih podpira visoka bonitetna ocena EU.

Posojila se bodo uporabljala za **skupna javna naročila pri evropski obrambni industriji** in bodo usmerjena v opredeljene prednostne zmogljivosti. Uporabljala se bodo za **kupovanje pri podjetjih s sedežem v EU, Evropskem gospodarskem prostoru in Ukrajini**, pri čemer mora vsaj 65 % stroškov proizvoda izvirati iz teh regij.

Do septembra je **19 držav članic** izrazilo zanimanje za dostop do financiranja s posojili v okviru instrumenta SAFE. Prejeti so bili zahtevki za **celotna sredstva instrumenta v višini 150 milijard evrov**.

Poleg tega **vmesni pregled kohezijske politike**, ki se je začel aprila, zagotavlja spodbude za države in regije, ki so pripravljene prerazporediti razpoložljiva sredstva za proizvodne zmogljivosti v obrambnem sektorju po vsej EU.

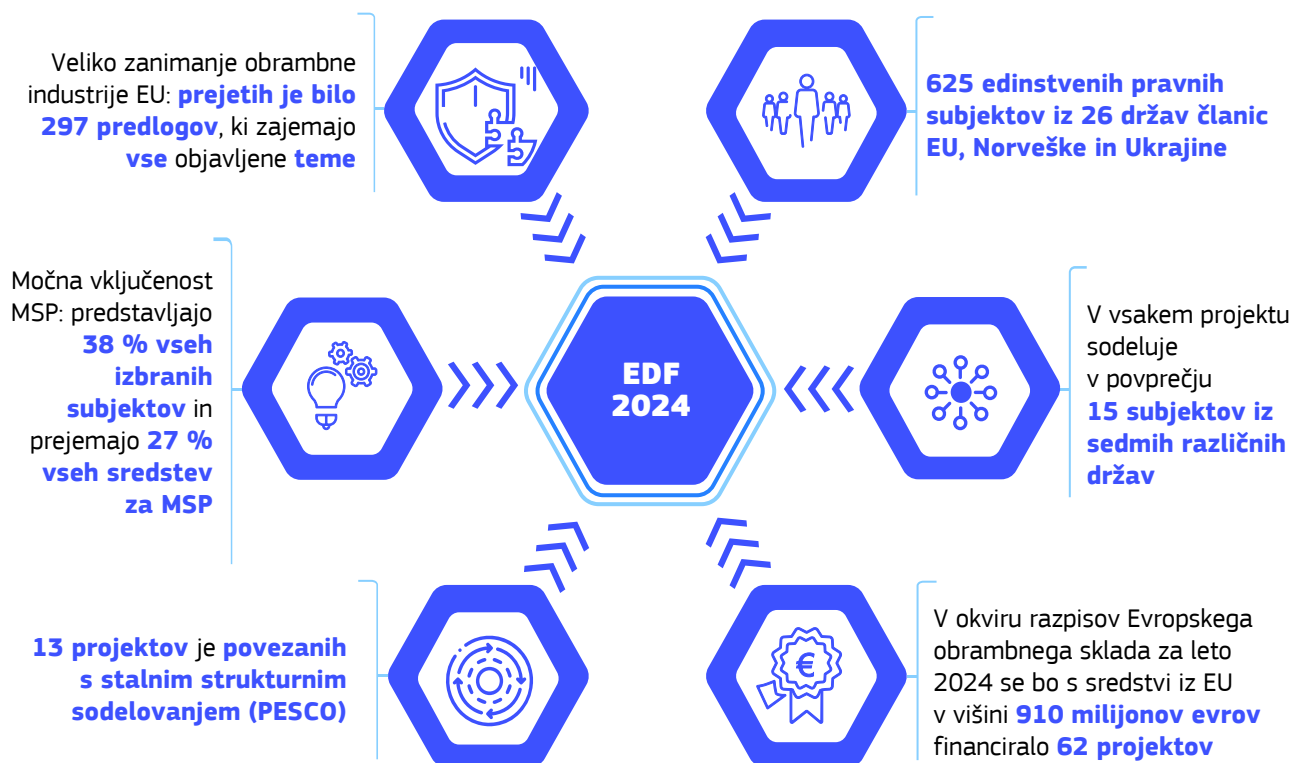
Komisija še naprej uporablja vsa razpoložljiva orodja za spodbujanje obrambnih izdatkov. Junija smo predstavili **obsežen sveženj za poenostavitev s poudarkom na obrambni industriji**, aprila pa smo napovedali naložbe v višini **910 milijonov evrov v 62 novih projektov v okviru Evropskega obrambnega sklada (EDF)**, ki med drugim zajemajo zračno in raketno obrambo, strelivo, vojaško mobilnost, umetno inteligenco ter kibernetiko in elektronsko bojevanje.

Vesolje in sateliti imajo vse bolj strateško vlogo v naši družbi, zato si prizadevamo preprečiti motnje sovražnih akterjev in povečati varnost **z aktom EU o vesolju**.

Češki podjetji Eagle.one in Fly4Future sta skupaj s češko tehnično univerzo v Pragi razvili robotskega „lovca“ Eagle.one. Projekt, ki so ga predstavili novembra 2024 in ki se podpira s sredstvi iz Evropskega sklada za regionalni razvoj, se osredotoča na razvoj avtonomnih leteljih robotov z uporabo vgrajene umetne inteligence, ki bodo v zaščitenem zračnem prostoru varno zajemali neodobrene drone, ne da bi jih pri tem uničili, kar je bistveno za uporabo v civilne namene.



KLJUČNI PODATKI O EVROPSKEM OBRAMBENEM SKLADU ZA LETO 2024



V okviru Evropskega obrambnega sklada za leto 2024 se financirajo vodilni projekti, ki prispevajo k strateški avtonomiji in odpornosti EU



Pomorski sektor

V okviru projekta EUROSWEET bo razvit skupni evropski sistem brez posadke za odstranjevanje min z avtonomnimi značilnostmi



Zračni sektor

Projekt ENGRT II krepi obrambno avtonomijo EU z razvojem rotoplanov naslednje generacije do leta 2030, pri čemer se osredotoča na napredne tehnologije in konfiguracije rotoplanov



Kopenski sektor

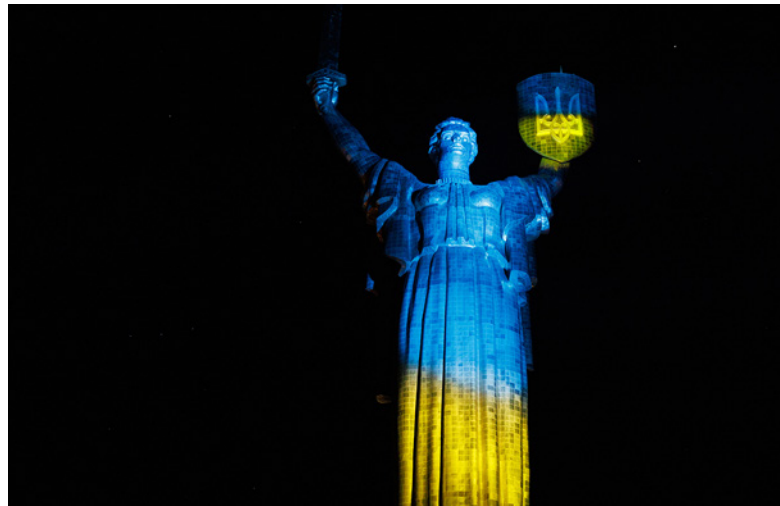
V okviru projekta iMUGS2 se bodo še naprej razvijale in predstavljale modularne in odprte systemske arhitekture, s katerimi se med drugim v nova in starejša vojaška vozila vključujejo avtonomne zmogljivosti in zmogljivosti rojenja

Zavzemanje za svobodno in suvereno Ukrajino

Minila so že več kot tri leta, odkar je Putin začel obsežno vojaško agresijo proti Ukrajini. Ukrajinsko ljudstvo je pokazalo junaški upor in pogum, saj se še naprej bori za svojo pravico, da odloča o lastni usodi.

Njegova svoboda je tudi svoboda Evrope.

Vojna v Ukrajini je največja varnostna kriza v Evropi, **zato je naša podpora neomajna**. Avgusta je podpora, ki jo je od začetka vojne zagotovila celotna EU, znašala **168,9 milijarde evrov**. Samo letos bomo pokrili **84 % potreb Ukrajine po zunanjem financiranju**.



KRATEK PREGLED SOLIDARNOSTI EU Z UKRAJINO



SKUPNA PODPORA 168,9 milijarde evrov

za Ukrajino in njeno prebivalstvo, vključno z gospodarsko, finančno, humanitar- no in vojaško podporo

ZAČASNA ZAŠČITA

V EU je našlo zatočišče več kot štiri milijone Ukrajincev

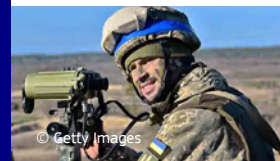


HUMANITARNA POMOČ

Največja operacija mehanizma Unije na področju civilne zaščite doslej

VOJAŠKA POMOČ

EU in njene države članice so mobilizirale 59,6 milijarde evrov vojaške podpore



VKLJUČEVANJE V EU

EU je začela pristopna pogajanja z Ukrajino

RUSIJA MORA ODGOVARJATI ZA SVOJA DEJANJA

18 svežnjev strogih sankcij proti Rusiji, vključno s štirimi od 1. decembra 2024



MIROVNA POGAJANJA

Mednarodna prizadevanja in prizadevanja Ekipe Evropa za pravičen in trajen mir v Ukrajini

OKREVANJE IN OBNOVA UKRAJINE

Cilj je mobilizirati do 40 milijard evrov javnih in zasebnih naložb



168,9 milijarde evrov

skupne podpore Ukrajini
in njenemu prebivalstvu

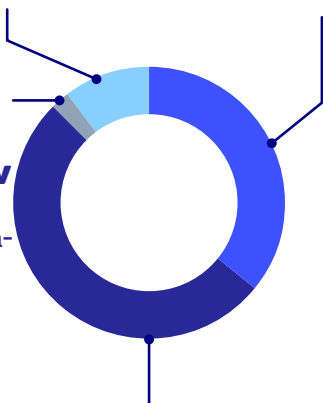
17 milijard evrov,

ki so na voljo
državam članicam za
zadovoljevanje potreb
ljudi, ki bežijo pred
vojno

59,6 milijarde evrov

vojaške pomoči Ukrajini
v okviru evropskega
mirovnega instrumenta
in s strani posameznih
držav članic

3,7
milijarde evrov
prihodkov
iz imobilizira-
nih ruskih
sredstev



več kot **88,6 milijarde evrov**
finančne in proračunske podpore
ter humanitarne pomoči

15 milijard evrov

od držav članic,
vključno
s humanitarno
pomočjo

več kot 73,6 milijarde evrov

makrofinančne pomoči,
proračunske podpore,
humanitarne in nujne
pomoči, za katero jamči
proračun EU oziroma ki
se iz njega zagotavlja



Sestra in brata Stasevski – Dalia, Justas in Lukas – so finsko-ukrajinski glasbeniki, ki odločno podpirajo Ukrajino, še zlasti od začetka obsežne invazije Rusije. Z različnimi pobudami – od kampanj humanitarne pomoči in reportaž s prvih linij obrambe do javnih nastopov in kulturne diplomacije – spodbujajo evropske vrednote, demokratična načela in mednarodno sodelovanje, s čimer krepijo glasove tistih, ki jih je prizadela vojna.

Komisija je v okviru **instrumenta za Ukrajino** izplačala **22,7 milijarde evrov**, da bi podprla ukrajinsko gospodarstvo in izvajanje reform. Skupaj s partnerji iz skupine G7 zagotavljamo dodatno podporo v obliki posojil v višini 45 milijard evrov. EU je doslej zagotovila **9 milijard evrov** v okviru programa izredne makrofinančne pomoči. To se bo **odplačalo s prihodki iz imobiliziranih ruskih sredstev**.

Poleg tega so Komisija in države članice z **doslej največjo operacijo v okviru mehanizma Unije na področju civilne zaščite** Ukrajini zagotovile več kot **156 000 ton pomoči** ter usklajevale evakuacijo **več kot 4 500 ukrajinskih pacientov v bolnišnice v 22 evropskih državah**. To je konkreten izraz evropske solidarnosti, ki rešuje življenja.

Komisija je tudi povečala svoj pritisk na Rusijo. Na podlagi naših predlogov je EU sprejela **18 svežnev strogih sankcij proti Rusiji, vključno s štirimi od začetka tega mandata**.

Usklajevanje evakuacije
več kot

4 500

ukrajinskih pacientov

Zaradi naših sankcij so se prihodki Rusije od nafte in plina zmanjšali za skoraj 80 % v primerjavi z obdobjem pred vojno. Primanjkljaj in obrestne mere so se skokovito povečali, inflacija pa je višja od 10 %. Uvoz tehnologij in kritičnega blaga je postal pretirano drag.

Na seznam smo uvrstili **444 plovil**, ki so del flote Rusije v senci, prepoved potovanja in zamrznitev sredstev pa veljata za **več kot 2 500 posameznikov** in subjektov.



**Več kot
2 500**

sankcioniranih
posameznikov



EU je na seznam
uvrstila

444 plovil
flote Rusije v senci



Hkrati si še naprej prizadevamo, da bo **Rusija odgovarjala za zločine, ki jih je zagrešila v Ukrajini**. Komisija je februarja skupaj z visoko predstavnico, Svetom Evrope, Ukrajino in 37 državami določila temelje za ustanovitev **posebnega sodišča, pristojnega za kaznivo dejanje agresije proti Ukrajini**, ukrajinski predsednik Volodimir Zelenski in generalni sekretar Sveta Evrope Alain Berset pa sta že podpisala sporazum.

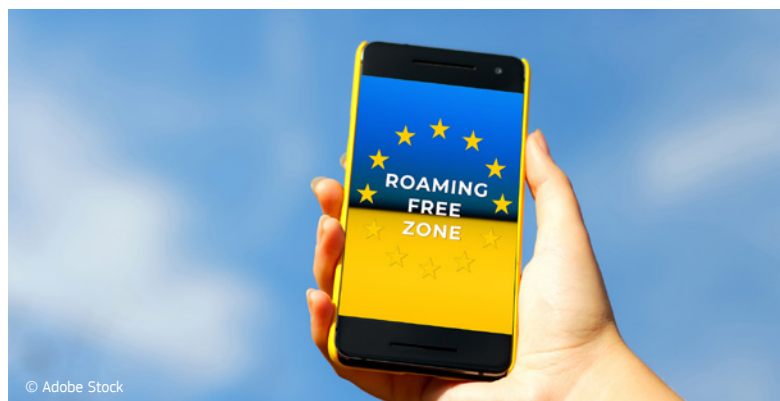
To sodišče bo pristojno za to, da bodo politični in vojaški voditelji Rusije, ki nosijo največjo odgovornost za grozodejstva, storjena v Ukrajini, za svoja dejanja odgovarjali.

Poleg tega se predsednica von der Leyen še naprej javno zavzema za **vrnitev ukrajinskih otrok, ki jih je ugrabila Rusija**, hkrati pa odločno podpiramo Mednarodno koalicijo za vrnitev ukrajinskih otrok.

Še naprej bomo podpirali Ukrajino, dokler bo to potrebno, da se v njej zagotovi pravičen in trajen mir. V zvezi s tem je Komisija skupaj s koalicijo voljnih **pozdravila prizadevanja predsednika ZDA Donalda Trumpa, da bi ustavili pobijanje v Ukrajini** in dosegli dogovor za končanje vojne. Predsednica von der Leyen se je avgusta pridružila predsedniku Zelenskemu in drugim evropskim voditeljem v Beli hiši, da bi razpravljali o nadaljnjih korakih za pravičen in trajen mir.

Nadaljuje se tudi **oblikovanje trdnih in verodostojnih varnostnih jamstev za Ukrajino**, pri čemer je EU pripravljena opraviti svoj delež.

Ukrajinke in Ukrajinci so se odločili, da se pridružijo naši Uniji, Ukrajina pa je kandidatka za članstvo v EU.



Komisija pomaga Ukrajini pri izvajanju reform, potrebnih za nadaljevanje pogajanj, **Ukrajina pa je pokazala izjemno vztrajnost pri doseganju svojih ciljev, medtem ko se spopada z vojno**. Pristopni proces temelji na dosežkih in **Ukrajina si zasluži, da napreduje**. Komisija je jasno sporočila, da je **Ukrajina pripravljena na odprtje prvega sklopa pristopnih pogajanj**.

Medtem smo Ukrajino še naprej postopoma vključevali v enotni trg in druge programe EU, **na primer v območje gostovanja v EU od leta 2026 naprej, enotno območje plačil v evrih (SEPA) in vesoljski program EU**. Revidirali smo tudi naš medsebojni trgovinski sporazum, da bo bolj primeren za naše dolgoročne odnose glede na pristop Ukrajine.

Poleg tega je več kot štiri milijone Ukrajincev našlo zatočišče v EU. Komisija je junija predlagala, da se sedanji **statusčasne zaščite**, ki jim omogoča bivanje, delo in študij v EU, podaljša do 4. marca 2027. Predlagala je tudi, naj se države članice začnejo pripravljati na prehod iz sistema časne zaščite na druge pravne statute ter omogočijo vračanje in reintegracijo tistih, ki se želijo vrniti domov v Ukrajino.

Prepričani smo, da bo Ukrajina kmalu mirna in uspešna država za vse svoje državljane in državljanke, **ki se bodo v EU počutili resnično doma**.

Združena Evropa

Prva varnostna politika Evrope je njena enotnost. Širitev je strateška naložba v dolgotrajen mir, stabilnost in blaginjo Evrope.

Države in prebivalci Zahodnega Balkana, Moldavije in Ukrajine so se odločili, da bodo postali del EU. Čeprav širitev ostaja proces, ki temelji na dosežkih, smo zavezani, da jim bomo zagotovili polno podporo in pomoč.

Instrument za Ukrajino, instrument za reforme in rast za Moldavijo, načrt za rast za Zahodni Balkan ter druge pobude za širitev prispevajo k spodbujanju naložb in zagotavljanju izvajanja reform, ki so potrebne, da bi te države postale članice EU.

Na **Zahodnem Balkanu** je bilo izplačanih **skoraj 120 milijonov evrov** v okviru načrta za rast za podporo temeljnim reformam, medtem ko je bil julija napovedan ločen sveženj v višini skoraj **490 milijonov evrov za naložbe v čisto energijo**. Naših šest partnerjev ima postopoma koristi od pridružitve SEPA in okrepljene povezljivosti prek naših prometnih koridorjev, mreže vozlišč za digitalne inovacije in pobude za zagotavljanje brezplačnega brezžičnega interneta na javnih mestih po vsej regiji.

Prve naložbe v okviru načrta EU za rast za Zahodni Balkan



Albanija

Digitalizacija sistema za prenos energije

V okviru tega naložbenega projekta poteka digitalizacija 40 visokonapetostnih razdelilnih postaj po vsej Albaniji, s čimer se povečuje prenosna zmogljivost omrežij in zmanjšujejo izgube energije.



Črna gora

Uvajanje sistema za nadzor, krmiljenje in zajemanje podatkov (SCADA) v črnogorski distribucijski sistem

V okviru tega naložbenega projekta se črnogorsko omrežje posodablja s pametnimi števci in naprednim sistemom upravljanja za izboljšanje učinkovitosti, zmanjšanje izgub za 30 GWh na leto in podpiranje energije iz obnovljivih virov.



Srbija

Sončna termoelektrarna Novi Sad

V okviru tega naložbenega projekta se gradita sončna toplotna elektrarna z zmogljivostjo 31 MW in toplotna črpalka z zmogljivostjo 17 MW v Novem Sadu, ki povezujeta obnovljive vire energije s sistemom daljinskega ogrevanja in preprečujeta 17 kiloton emisij CO₂ na leto.



Mreža evropskih vozlišč za digitalne inovacije (EDIH) se je 1. januarja 2025 razširila, saj je sprejela nova vozlišča iz Albanije, Kosova, Črne gore, Severne Makedonije in Srbije. To je pomemben mejnik pri krepitvi digitalne preobrazbe v regiji širitve EU. Vozlišča pomagajo lokalnim podjetjem, zagonskim podjetjem in javnim institucijam pri dostopu do najsodobnejše tehnologije, strokovnega znanja in zmogljivosti na področju umetne inteligence.

Komisija je v zvezi z **Moldavijo** podpisala dveletno strategijo, ki bo zagotovila **250 milijonov evrov** za zmanjšanje njene energetske odvisnosti od Rusije, povečanje njene odpornosti in pomoč pri vključevanju na energetske trg EU.

Julija je Komisija na prvem **vrhu EU-Moldavija** izplačala prvih **270 milijonov evrov v okviru načrta za rast za Moldavijo**. S tem se bodo financirali bolnišnice, ogrevalni sistemi in dostop do cenovno dostopne energije.

Začeli smo z vključitvijo Moldavije v SEPA in skupno območje gostovanja ter podpiramo njena prizadevanja za boj proti ruskim dezinformacijam in manipuliranjem pred parlamentarnimi volitvami.



© Agachi Inga, 2025

Moldavija je lahko s podporo EU pomagala 80 družinam v Bălți, ki zdaj živijo v energijsko učinkovitejših in udobnejših stanovanjih z nižjimi računi za energijo. Dejansko je prvi model sofinanciranja za energijsko prenovo omogočil toplotno prenovo 16-nadstropnega stanovanjskega bloka.

V zvezi z **Gruzijo** smo ponovno poudarili svojo solidarnost z gruzijskim ljudstvom in pripravljenost, da ga še naprej podpiramo na njegovi poti k evropski prihodnosti.

Albanija in **Črna gora** sta, kar zadeva **pristopna pogajanja**, od začetka mandata odprli ali zaprli nova poglavja. Komisija v zvezi z **Ukrajino** in **Moldavijo** vztraja pri svojem mnenju, da bi bilo treba prvi pristopni sklop odpreti čim prej.

Pripravljena in odporna Unija

Zadnja leta so pokazala, da lahko krize izbruhnejo brez opozorila in vplivajo na najosnovnejše vidike vsakdanjega življenja. V današnjem svetu, ki je postal nevarnejši, **se moramo prilagoditi in razviti miselnost pripravljenosti** na vseh ravneh družbe, ki nam omogoča, da se soočimo z vsemi prihajajočimi izzivi.

Lani je nekdanji finski predsednik Sauli Niinistö pripravil poročilo z naslovom ***Safer Together – Strengthening Europe’s civilian and military preparedness and readiness*** (Varnejši skupaj: krepitev evropske civilne in vojaške pripravljenosti). Komisija je na podlagi njegovih priporočil predstavila **strategijo za unijo pripravljenosti** s 30 ključnimi ukrepi za povečanje zmogljivosti javnih organov in državljanov, da bodo pripravljeni na morebitne katastrofe.



STRATEGIJA EU ZA UNIJO PRIPRAVLJENOSTI

KLJUČNA ORODJA IN UKREPI

Predvidevanje in napovedovanje

- Razvoj celovite ocene tveganja in ogroženosti na ravni EU
- Vzpostavitev „krizne plošče“ za nosilce odločanja
- Okrepitev Centra za usklajevanje nujnega odziva
- Priprava kataloga EU za usposabljanje in platforme za pridobljene izkušnje
- Vzpostavitev vladne storitve EU za opazovanje Zemlje

Odpornost ključnih družbenih funkcij

- Vključitev vgrajene pripravljenosti v politike in ukrepe EU
- Sprejetje minimalnih zahtev glede pripravljenosti
- Pregled mehanizma Unije na področju civilne zaščite
- Predlog strategije EU za ustvarjanje zalog
- Predlog načrta za prilagajanje podnebnim spremembam
- Zagotavljanje oskrbe z vodo in drugimi kritičnimi naravnimi viri

Pripravljenost prebivalstva

- Izboljšanje sistemov zgodnjega opozarjanja
- Povečanje ozaveščenosti o tveganjih in grožnjah
- Razvoj smernic za doseganje vsaj 72-urne samozadostnosti prebivalstva
- Vključitev pripravljenosti v šolske učne načrte in usposabljanje pedagoškega osebja
- Spodbujanje pripravljenosti v programih za mlade
- Privabljanje talentov za okrepitev pripravljenosti EU

Javno-zasebno sodelovanje

- Vzpostavitev javno-zasebne projektne skupine za pripravljenost
- Razvoj javno-zasebnih protokolov za izredne razmere
- Revizija okvira za javno naročanje
- Ustanovitev evropskega strokovnega centra za varnost raziskav

Civilno-vojaško sodelovanje

- Vzpostavitev celovite ureditve za civilno-vojaško pripravljenost
- Razvoj standardov za načrtovanje in naložbe za civilno-vojaško dvojno rabo
- Organizacija rednih vaj EU za spodbujanje celovite pripravljenosti

Usklajevanje odzivanja na krize

- Vzpostavitev vozlišča EU za krizno usklajevanje
- Okrepitev rescEU – rezerve zmogljivosti za odzivanje na ravni EU

Odpornost prek zunanjih partnerstev

- Spodbujanje vzajemne odpornosti z državami kandidatkami
- Vključitev pripravljenosti in odpornosti v dvostranska partnerstva in večstranske institucije
- Krepitev in poglobitev sodelovanja med EU in Natom na področju pripravljenosti in odpornosti
- Razvoj vzajemne odpornosti z zunanjimi ekonomskimi in razvojnimi politikami



Civilna pripravljenost in odpornost sta temeljnega pomena. V primerih, ko javni organi morda niso dosegljivi, **morajo biti državljani in družine opolnomočeni, da delujejo v svojem imenu**. Komisija želi med predlaganimi ukrepi razviti smernice za **doseganje vsaj 72-urne samozadostnosti prebivalstva**, uvesti strategijo za ustvarjanje zalog in vzpostaviti resnično **vozljiče EU za krizno usklajevanje**.

Prvi dve pobudi v okviru unije pripravljenosti sta bili predstavljeni julija: **strategija za ustvarjanje zalog** in **strategija za zdravstvene protiukrepe**. Medtem ko se prva pobuda osredotoča na zagotavljanje razpoložljivosti osnovnega blaga, kot so hrana, voda, nafta, gorivo in zdravila, je v primeru krize cilj druge pobude pospešiti razvoj, proizvodnjo in dostopnost kritičnih medicinskih sredstev, kot so cepiva proti gripi, novi antibiotiki za antimikrobično odpornost in protivirusna zdravila za vektorske nalezljive bolezni, ter izboljšati dostop do kemičnih, bioloških, radioloških in jedrskih protiukrepov.

STRATEGIJA ZA ZDRAVSTVENE PROTIUKREPE – CILJI DO LETA 2030

- Cepiva proti gripi naslednje generacije
- Nova protivirusna zdravila in cepiva proti vektorsko nalezljivim boleznim
- Novi antibiotiki za zdravljenje okužb z odpornimi bakterijami
- Novi načini diagnosticiranja, osebna zaščitna oprema in protiukrepi proti kemičnim, biološkim, radiološkim in jedrskim grožnjam



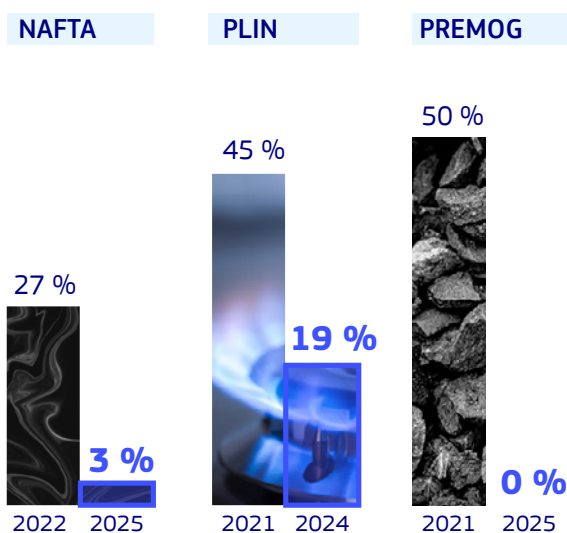
Za zagotovitev splošne pripravljenosti je Komisija ukrepala, da bi okrepila odpornost in varnost Evrope v določenih sektorjih.

Na začetku desetletja je EU iz Rusije uvozila 50 % premoga, 45 % plina in 27 % nafte. To jo je postavilo v položaj prevelike odvisnosti, ki jo je Putin izkoristil, ko je začel obsežno vojno proti Ukrajini.

Danes je uvoz teh treh goriv prepovedan ali pa se je močno zmanjšal. Zaradi načrta **REPowerEU** smo prihranili energijo in okrepili domače čiste vire, kar je okrepilo tudi našo strateško avtonomijo.

Načrt REPowerEU

ZMANJŠANJE UVOZA ENERGIJE IZ RUSIJE V EU



Kljub temu se za svojo energetske varnost ne moremo zanašati na sovražno stran, saj vsak evro, ki ga še vedno plačamo Rusiji za oskrbo z energijo, prispeva k njenemu vojnemu stroju. Komisija želi z novim **časovnim načrtom REPowerEU** postopno **opustiti ves uvoz ruske energije**.

Postopoma bomo ustavili ves uvoz ruskega plina in omogočili, da se do konca leta 2027 ustavi uvoz ruske nafte.

Hkrati bomo z okrepitvijo trga električne energije v EU povečali svojo neodvisnost in energetske varnost. Februarja so se **Estonija, Latvija in Litva** po 15 letih tesnega sodelovanja, med katerim je **Komisija krila 75 % naložbenih stroškov**, sinhronizirale z električnim omrežjem EU in prekinile vse povezave z Rusijo in Belorusijo.



Litva, Latvija in Estonija so 9. februarja 2025 v sodelovanju s Poljsko uspešno sinhronizirale električna omrežja z omrežjem celinske Evrope. To je bil strateški evropski projekt, izveden s podporo EU, ki je presegala 1,3 milijarde evrov. Od zdaj naprej so baltske države v celoti vključene v energetske trg EU, njihovih omrežij pa ne upravlja Rusija, kar krepi njihovo neodvisnost in odpornost celotnega električnega sistema EU.

V okviru naših prizadevanj za varnost in neodvisnost smo še naprej gradili **evropsko zdravstveno unijo z aktom o kritičnih zdravilih**, ki bo **spodbujal proizvodnjo zdravil v EU**.

Poleg tega je Komisija marca za zmanjšanje prevelike odvisnosti in zagotovitev dostopa EU do **kritičnih surovin** na podlagi **akta o kritičnih surovinah** določila **47 strateških projektov v 13 državah članicah**, ki bodo deležni ciljno usmerjene podpore v zvezi s kapitalskimi naložbami in določbami o izdaji dovoljenj. Junija je bilo izbranih še **13 projektov zunaj EU**. Ti jasno kažejo, da lahko prispevajo k zanesljivosti oskrbe EU, in bodo prejeli usklajeno podporo v okviru naših partnerstev z državami gostiteljicami.



Tovarna magnetov NEO v Narvi v Estoniji je prvi projekt, ki ga podpira Sklad za pravični prehod. Obrat naj bi odprli sredi septembra 2025, njegova proizvodnja trajnih redkozemeljskih magnetov pa bi morala zadostovati za podporo proizvodnji približno 1,5 milijona električnih avtomobilov, s čimer bi se povečala avtonomija EU na področju kritičnih materialov.



47 strateških projektov za okrepitev domačih zmogljivosti EU za strateške surovine



Cilji akta o kritičnih surovinah:

Da bo EU do leta 2030 postala avtonomna pri vsaj **10 %** svojih potreb po **pridobivanju**, **40 %** svoje **predelave** in **25 %** svojih potreb po **recikliranju**.

Upravne meje
© EuroGeographics
© OpenStreetMap

Meje na tem zemljevidu ne pomenijo, da jih je Evropska unija uradno potrdila ali sprejela.

Kartografija:
Eurostat – IMAGE, 08/2025

Nobena surovina ni pomembnejša od vode. Voda je temeljna za življenje in gospodarstvo, vključno s kmetijstvom, ribištvom in industrijo. Oskrba z vodo v Evropi je vse bolj ogrožena. **Vodni stres vsako leto prizadene približno 20 % evropskega ozemlja in 30 % evropskega prebivalstva.**

Vodni stres vsako leto prizadene približno

20 %
evropskega ozemlja in
30 %
evropskega prebivalstva.

Da bi se pripravili na prihodnje izzive, je Komisija junija predstavila **strategijo za odpornost v zvezi z vodo** z ukrepi za zaščito vodnega kroga, zmanjšanje količine odpadnih voda, preprečevanje onesnaževanja vode, zlasti s per- in polifluoroalkilnimi snovmi, ter z zagotavljanjem splošnega dostopa do čiste in cenovno dostopne vode za vse.

Cilji evropske strategije za odpornost v zvezi z vodo:

Obnova
in zaščita
vodnega
kroga

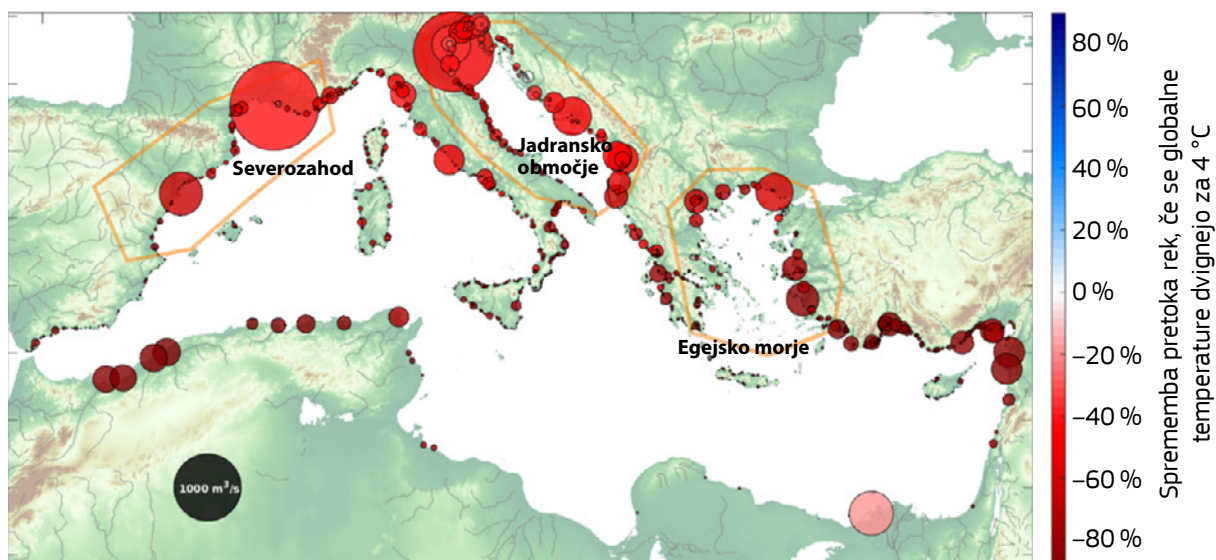
Zagotavljanje
čiste in cenovno
dostopne vode
in sanitarne
ureditve za
vse

Izgradnja gospodarstva,
ki pametno ravna
z vodo, za povečanje
konkurenčnosti in
privabljanje naložb

Če bomo ukrepali skupaj, tj. posamezniki, skupnosti in javni organi na vseh ravneh, bomo ob naslednji krizi bolje pripravljeni in veliko odpornejši.

POMANJKANJE SLADKE VODE OGROŽA MORSKO ŽIVLJENJE

Podnebne spremembe bi lahko privedle do 41 % manjšega izlivanja rek v Sredozemsko morje



Tomáš Čermák in Anna Podmanická, dijaka iz Češke in Slovaške, sta razvila inovativen sistem za čiščenje vode za boj proti onesnaževanju z antibiotiki z združitvijo fotokatalize in plazme. Inovativni sistem, ki se imenuje PURA, čisti odpadno vodo, tako da odstranjuje ostanke farmacevtskih izdelkov, vključno z antibiotiki. Sistem ne uporablja dodanih kemikalij, zato je okolju prijazen, hkrati pa je osredotočen na mikroonesnaževala, ki jih običajne čistilne naprave pogosto ne odstranijo. Dijaka sta dobitnika svetovne nagrade Earth Prize za leto 2025 na največjem mednarodnem okoljskem tekmovanju na svetu za mlade, stare od 13 do 19 let.



Varna Evropa

Varnost se začne doma. Medtem svetu grozi vse več nevarnosti, organizirane kriminalne združbe, tihotapci in drugi storilci kaznivih dejanj izkoriščajo naše evropske svoboščine za čezmejno delovanje in skrivanje. Komisija je zavezana zaščititi varnosti 450 milijonov državljanov EU.

Z novo **evropsko strategijo notranje varnosti** bomo okrepili mrežo agencij EU, ki si prizadevajo za našo varnost, da bodo delovale usklajeno, hkrati pa se bomo pripravili in se bomo lahko odzvali na novo okolje hibridnih groženj, kibernetских napadov ter hudih kaznivih dejanj in organiziranega kriminala.

ProtectEU – EVROPSKA STRATEGIJA NOTRANJE VARNOSTI

PREDNOSTNA PODROČJA IN KLJUČNI UKREPI

	POVEČANJE OZAVEŠČENOSTI O GROŽNJAH, DA BI BOLJE PREDVIDELI VARNOSTNE GROŽNJE Redne analize groženj notranji varnosti EU Boljša izmenjava obveščevalnih podatkov med državami članicami z enotno zmogljivostjo EU za analizo obveščevalnih podatkov	 BOJ PROTI ORGANIZIRANEMU KRIMINALU Nova in strožja pravila za boj proti organiziranim kriminalnim združbam, vključno s pravili o preiskavah in o zaščiti mladih Sledenje denarju in okrepitev ukrepov za onemogočanje dostopa do kriminalnih orodij in s kriminalom pridobljenega premoženja
	OKREPITEV ZMOGLJIVOSTI ZA PREPREČEVANJE, ODKRIVANJE IN PREISKOVANJE KAZNIVIH DEJANJ Europol naj postane resnično operativna policijska agencija, da se okrepi podpora državam članicam Postopna kadrovska okrepitev agencije Frontex z do 30 000 zaposlenimi Novi načrti za varno izmenjavo podatkov in zakonit dostop do njih	 PREPREČEVANJE TERORIZMA Nova celovita agenda za preprečevanje terorizma in radikalizacije, varovanje spletnih in javnih prostorov ter odzivanje na izvršene napade Nov nabor orodij za preprečevanje radikalizacije Študija izvedljivosti za nov vseevropski sistem za sledenje financiranju terorizma
	KREPITEV ODPORNOSTI PROTI HIBRIDNIM GROŽNJAM Podpora državam članicam pri varovanju celotne fizične in digitalne kritične infrastrukture Nova pravila in ukrepi za okrepitev kibernetске varnosti Novi ukrepi za okrepitev varnosti pristanišč in prometnih vozlišč	 MOČNA AKTERKA NA PODROČJU SVETOVNE VARNOSTI Pospešeno vključevanje držav kandidatke za članstvo v EU v varnostno arhitekturo EU Okrepitev sodelovanja s partnericami v okviru širitve in sosedstva, Latinsko Ameriko in sredozemskim območjem Skupne operativne skupine z organi preprečevanja, odkrivanja in preiskovanja kaznivih dejanj v partnerskih državah

Komisija bo tudi zagotovila, da bodo imeli organi preprečevanja, odkrivanja in preiskovanja kaznivih dejanj zakonit dostop do podatkov in digitalnih informacij, ki jih potrebujejo.

EU se vse pogosteje sooča z grožnjami za varnost **kritične infrastrukture in storitev**. Da bi zaščitili naše ranljivejše sektorje, smo predstavili **akcijski načrt za okrepitev kibernetске varnosti bolnišnic in izvajalcev zdravstvenih storitev** ter ukrepe za odkrivanje **groženj za podvodne kable** ter odzivanje nanje in njihovo preprečevanje.

AquaHub je ustanovila skupina poljskih podjetnikov, ki je zmagala na hekatonu EUDIS „Digital in Defence“ leta 2024. Eden najbolj revolucionarnih modulov, ki ga razvija AquaHub, je avtonomen polnilni in priključni sistem, ki spreminja način zaščite morske infrastrukture. Običajno je treba drone za polnjenje fizično izvesti iz vode, zaradi česar nastajajo velike vrzeli v patruljah. Z rešitvijo AquaHuba lahko droni neprekinjeno patrolirajo polja vetrnih elektrarn, cevovode in pristanišča ter se samodejno vrnejo v dok, ponovno napolnijo in nato vrnejo na morje – človeško posredovanje ni potrebno. Skupina je bila vključena tudi v program mentorstva Komisije BlueInvest, s katerim je pridobila dragocene izkušnje na področju obrambne tehnologije, intelektualne lastnine in vodenja skupin.

Za močno varnost so potrebne trdne meje. V EU smo obeležili 40-letnico svobode in varnosti od vzpostavitve **schengenskega območja**, obenem pa smo 1. januarja 2025 pozdravili tudi **popoln pristop Bolgarije in Romunije v schengensko območje**. Zdaj se lahko več kot 450 milijonov ljudi prosto giba po 29 evropskih državah.

Naše zunanje meje morajo biti varne in dobro nadzorovane. Zaradi okrepljenega sodelovanja s sosednjimi državami, okrepitve boja proti tihotapljenju in odločnih ukrepov za obravnavanje instrumentalizacije migracij smo opazili znatno zmanjšanje števila nezakonitih prehodov meje v Evropski uniji.

Učinki ukrepov, ki smo jih uvedli doslej, so že vidni. V prvi polovici leta 2025 so **se nezakoniti prehodi meje v EU zmanjšali za 21 %** v primerjavi s prvo polovico leta 2024.



Pakt o migracijah in azilu je naše ključno orodje za upravljanje migracij na način, ki je pravičen in odločen, hkrati pa izkazuje solidarnost z državami članicami, ki so pod močnim migracijskim pritiskom.

Komisija je junija 2025 predstavila poročilo o pripravah na ravni EU in držav članic na izvajanje pakta od junija 2026.

V poročilu je poudarjen pomemben napredek, pa tudi preostali izzivi, ki jih je treba obravnavati.

Ob upoštevanju tega je Komisija vnaprej zagotovila ključne elemente pakta, da bi podprla države članice pri pripravi na njegovo izvajanje od junija 2026. Predlagali smo prvi **evropski seznam varnih izvornih držav** in poenostavitev koncepta **varne tretje države**, da bi pospešili azilne postopke ob zagotavljanju spoštovanja temeljnih pravic.

Poleg tega moramo povečati izvrševanje nalogov za vrnitev za tiste, ki nimajo zakonite pravice do prebivanja v EU. **Skupni sistem EU za vračanje** bo omogočil vzajemno priznavanje odločb o vrnitvi med državami članicami in ustvaril evropski nalog za vrnitev.

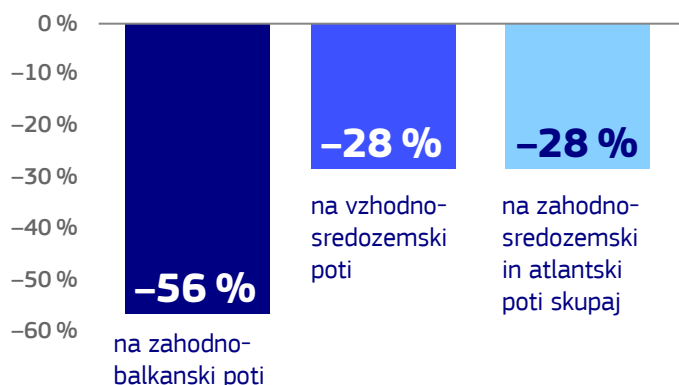
Poleg tega predlog ponuja možnost vzpostavitve **vozlišč za vračanje v tretjih državah**: posameznike, ki so prejeli odločbo o vrnitvi in v EU bivajo nezakonito, bi bilo mogoče vrniti v tretjo državo, kjer bi počakali na vrnitev v svojo matično državo.

Vedno bomo spoštovali svoje mednarodne obveznosti, toda azilni sistem mora delovati za vse, tisti, ki nimajo pravice do mednarodne zaščite, pa ga ne smejo zlorabljati. To je migracijska in azilna politika, ki jo uvajamo – **pravična in odločna**.

ZMANJŠANJE ŠTEVILA NEZAKONITIH PREHODOV MEJA V EU V LETU 2025(*)

–21 %
za celotno Evropo

(*) V prvi polovici leta 2025 v primerjavi z istim obdobjem leta 2024.



Zanesljiva globalna partnerica

Svet postaja vse bolj nepredvidljiv. Mednarodni odnosi se spreminjajo, nekdanja gotovost pa se je razblinila.

Okrepiti moramo svojo gospodarsko varnost. Čeprav **EU ostaja odprta za trgovino in sodelovanje**, bomo vedno branili interese naših državljanov in podjetij ter jih ščitili pred nepoštenimi trgovinskimi praksami.

V teh zahtevnih geopolitičnih razmerah je **EU postala zaželena partnerica za zanesljivo in na pravilih temelječo trgovino in naložbe**. V zadnjih mesecih so se države po svetu začele množično obračati na EU, da bi se pogajale z nami o **novih trgovinskih in partnerskih sporazumih ali da bi posodobile obstoječe**. Zavedajo se namreč, koliko lahko ponudimo: smo zanesljivi in upoštevamo pravila, naše industrijske panoge dosegajo rezultate, poslovanje z nami pa je dobro za podjetja.

Dosegli smo **znaten napredek v pomembnih trgovinskih pogajanjih**, od **Mercosurja** do **Indije** in od **Mehike** do **Indonezije**. Začeli smo novo fazo v dvostranskih odnosih z **Združenim kraljestvom** in Švico. Poleg tega smo okrepili vezi z drugimi pomembnimi regijami, kot je **Srednja Azija**.

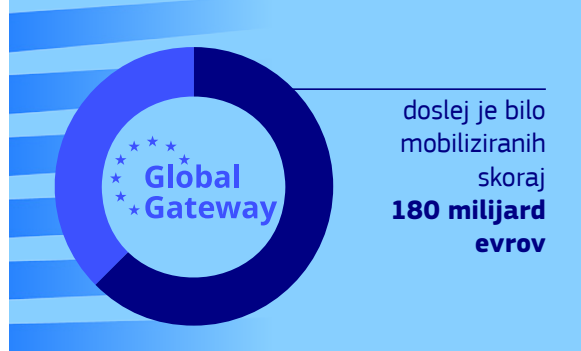
Združene države so največja trgovinska partnerica EU. Vrednost naše letne trgovine je 1,6 bilijona evrov, kar pomeni, da gre za največje trgovinsko partnerstvo na svetu. Skupaj **smo dosegli dogovor, ki zagotavlja stabilnost našega partnerstva in predvidljivost za naša podjetja in potrošnike**.

Naša **strategija Global Gateway** je postala zaupanja vreden vir naložb po vsem svetu, saj ustvarja dobra lokalna delovna mesta in dodaja vrednost po vsem svetu. **Mobilizirala je skoraj 180 milijard evrov javnih in zasebnih naložb, hkrati pa smo na dobri poti, da presežemo prvotni cilj 300 milijard evrov v sedmih letih.**

Javne in zasebne naložbe v okviru strategije Global Gateway

Cilj: 300 milijard evrov do 2027

→ Na dobri poti, da bo začetni cilj presežen



Evropa je **solidarnost, ki jo izkazujemo doma, ponesla tudi v tujino**. Prizadevamo si za **ambiciozno večstransko agendo**, od varstva podnebja in okolja do preprečevanja pandemij. Poleg tega smo še naprej **največji donatorji mednarodne pomoči na svetu** in vodilni donatorji humanitarne pomoči.

Novo obdobje partnerstev in trgovinskih sporazumov

EU ima široko mrežo trgovinskih sporazumov: **44 sporazumov s 76 trgovinskimi partnerji**. Prizadevamo si za **sklepanje novih partnerstev in poglobitev obstoječih**.

Nedavni trgovinski spori so pokazali, kako pomembno je diverzificirati našo trgovino in iskati neizkoriščen potencial za povečanje naše gospodarske varnosti in zmanjšanje pretirane odvisnosti. **Združene države sicer ostajajo glavna trgovinska partnerica EU, saj predstavljajo 20 % naše trgovine, medtem ko preostalih 80 % predstavljajo druge države**, med katerimi si številne želijo okrepiti odnose z nami.

Francosko podjetje Technilum, ki je specializirano za opremo za urbano razsvetljavo, je s trgovinskim sporazumom med EU in Kanado (CETA) znatno razširilo izvoz v Kanado. Sporazum je odpravil 7-odstotne carine, zaradi česar so proizvodi podjetja Technilum postali bolj konkurenčni. To je podjetju prineslo pomembne projekte v mestih, kot so Ottawa, Vancouver in Calgary, ter skoraj 80-odstotno stopnjo rasti na kanadskem trgu. Podjetje ima lokalno proizvodnjo v Franciji, s čimer podpira lokalna delovna mesta.



Komisija je v zadnjih mesecih zaključila pogajanja o ambicioznih partnerstvih z **Mercosurjem in Mehiko**, z **Indonezijo**, eno največjih demokracij na svetu, pa je dosegla politični sporazum o dogovoru.

Napredovali smo v trgovinskih pogajanjih z **Indijo**, saj sta se predsednica von der Leyen in predsednik vlade Modi dogovorila o pospežitvi pogovorov, da bi še letos dosegli dogovor. Hkrati sta se obe strani zavezali, da bosta sprejeli **skupno strateško agendo** za obravnavo svetovnih vprašanj ter spodbujanje varnosti in vzajemne blaginje.

Ponovno smo začeli trgovinska pogajanja z **Malezijo**; začeli smo trgovinska pogajanja z **Združenimi arabskimi emirati** ter dokončno oblikovali sporazuma o digitalni trgovini z **Republiko Korejo** in **Singapurjem**, ki sta še posebej pomembna, ko dolgoletna partnerstva prilagajamo zahtevam digitalne dobe.

Začeli smo pogajanja z **Južno Afriko** za naše prvo **partnerstvo za čisto trgovino in naložbe**. To bo olajšalo trgovino s kritičnimi minerali in čisto energijo ter razvoj strateških industrij v državi, da se tam ustvarijo in ohranijo dobra delovna mesta in vrednost. Hkrati bo partnerstvo koristilo konkurenčnosti naših podjetij v okviru zelenega prehoda.

Kar zadeva **Združene države Amerike**, s katerimi vsako leto trgujemo v vrednosti 1,6 bilijona evrov, dogovor med predsednico von der Leyen in predsednikom Trumpom julija prinaša prepotrebno **stabilnost in predvidljivost za podjetja in potrošnike v EU**. Dogovor vključuje 15-odstotni tarifni plafon za veliko večino proizvodov, kar izvoznikom EU omogoča, da ostanejo konkurenčni na ključnem trgu ZDA. Dogovorili smo se tudi o posebni ureditvi z nižjimi tarifami za izbrane izdelke, kot so zrakoplovi in generična zdravila, in še naprej si bomo prizadevali za vključitev več izdelkov v ta režim nizkih tarif. Hkrati

bomo sledili naši ambiciji, da prenehamo uporabljati rusko energijo, saj bomo kupovali ameriški utekočinjeni zemeljski plin, nafto in proizvode na področju jedrske energije, prav tako pa si bomo zagotovili zmogljivosti umetne inteligence s stalno oskrbo ameriških polprevodnikov za evropske računalniške centre.

S krepitvijo naših trgovinskih partnerstev po svetu tudi nadaljujemo pogajanja za napredovanje **reforme carinske unije**, ki bo dodatno spodbujala mednarodno trgovino in hkrati ščitila naš enotni trg.

Strategija Global Gateway še naprej podpira pametno in trajnostno infrastrukturo ter povezljivost po vsem svetu. **Naložbeni sveženj v vrednosti 4,7 milijarde evrov** bo podprl Južno Afriko pri doseganju pravičnega in čistega energetskega prehoda. Financiramo programe poklicnega usposabljanja v **Angoli**, da bo njeno prebivalstvo lahko pridobilo spretnosti ter razvijalo **koridor Lobito**. Poleg tega bo podvodni kabel **Blue Raman**, ki bo prek Džibutija povezal Indijo in Evropo, razširjen na **Kenijo, Somalijo in Tanzanijo**, da bo povezoval Vzhodno Afriko z digitalnimi trgi.

Predsednica von der Leyen in južnoafriški predsednik Ramaphosa sta se povezala, da bi podprla prehod na čisto energijo v Afriki s kampanjo **za krepitev obnovljivih virov energije v Afriki**.

V **Latinski Ameriki in na Karibih** spodbujamo širitev satelitske širokopasovne storitve. V **Barbadosu** podpiramo projekt shranjevanja obnovljivega vodika ter farmacevtske raziskave in proizvodnjo, s čimer krepimo odpornost na področju zdravja v celotni regiji.

SPORAZUM MED EU IN ZDA

Čezatlantski odnosi so najdonosnejši gospodarski odnosi na svetu, saj dosegajo vrednost **1,6 bilijona evrov** letno.



Zagotavlja stalen konkurenčen dostop do trga ZDA za izvoz iz EU



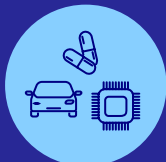
Zaščita milijonov delovnih mest v EU



Ohranja globoko povezane čezatlantske vrednostne verige, od katerih jih je veliko odvisnih od evropskih MSP



Najvišji, vseobsegajoči tarifni plafon 15 % za proizvode iz EU



Zgornja meja 15 % za izvoz avtomobilov, farmacevtskih izdelkov, polprevodnikov in lesa iz EU



Nizke tarife za izdelke EU, kot so zrakoplovi, pluta in generična zdravila



Zaveza za nadaljnje znižanje tarif na različnih področjih



Okrepljeno sodelovanje na področju gospodarske varnosti



Sodelovanje pri trgovini z jeklom in aluminijem



Zanesljiva oskrba z energetskimi proizvodi ZDA za pospešitev prehoda EU z ruskih fosilnih goriv

Aprila je bilo na **prvem vrhu EU-Srednja Azija** vzpostavljeno **strateško partnerstvo** med EU in petimi srednjeazijskimi državami. Kot prvi znak novega zagona v naših odnosih bo **naložbeni sveženj strategije Global Gateway v vrednosti 12 milijard evrov** podprl sodelovanje na področju podnebja, energije in kritičnih surovin.

Poglobili smo tudi odnose z našimi tradicionalnimi partnerji. Zaključili smo pogajanja s **Švico** o več sporazumih, ki bodo okrepili in razširili naše partnerstvo, zlasti o sodelovanju Švice na enotnem trgu EU, trgu električne energije EU in v vodilnih programih, kot so Obzorje Evropa, Digitalna Evropa in Erasmus+, ter o novem dogovoru o finančnem prispevku Švice h gospodarski in socialni koheziji EU.

Začeli smo tudi novo poglavje v naših dvostranskih odnosih z **Združenim kraljestvom**. Maja smo sklenili **partnerstvo na področju varnosti in obrambe**. Dogovorili smo se o **vzajemnem dostopu ribičev do voda do leta 2038**, prizadevali pa si bomo tudi za **sanitarni in fitosanitarni sporazum, povezavo sistemov trgovanja z emisijami toplogrednih plinov obeh strani**, pridružitve Združenega kraljestva programu **Erasmus+** ter za **program za pridobivanje izkušenj mladih**, ki mladim na obeh straneh omogoča delo, študij, usposabljanje in sklepanje prijateljstev v tujini.

Poleg tega smo junija s **Kanado** sklenili partnerstvo na področju varnosti in obrambe ter bomo kmalu začeli pogajanja o sporazumu o digitalni trgovini. O partnerstvu na področju varnosti in obrambe se bomo pogajali tudi z **Islandijo**, s katero smo se dogovorili, da bomo okrepili sodelovanje na področju ribištva, upravljanja oceanov in Arktike.

Z **Japonsko**, eno naših najtesnejših partneric v vzhodni Aziji, smo vzpostavili **zavezništvo za konkurenčnost**, ki temelji na povečani dvostranski trgovini, okrepljeni gospodarski varnosti in tesnejšem sodelovanju na področju inovacij ter čistega in digitalnega prehoda. Okrepljeno bo tudi sodelovanje na področju obrambe v okviru našega obstoječega partnerstva na področju varnosti in obrambe.

EU ima partnerstva na področju varnosti in obrambe z naslednjimi državami:

Albanija



Republika Koreja



Norveška



Kanada



Moldavija



Združeno kraljestvo



Japonska



Severna Makedonija



Pogajamo se še z:

Avstralijo



Islandijo



Prizadevanje za mir na Bližnjem vzhodu in blaginjo v Sredozemlju

Uspešno sredozemsko območje je v strateškem interesu Evropske unije, ki si prizadeva, da bi izboljšala svojo konkurenčnost, varnost in upravljanje migracij.

Skupaj z evropskimi partnerji na drugi obali želimo oblikovati novi pakt za regijo.

Nikjer v Sredozemlju ni bolj nujno vzpostaviti miru kot na **Bližnjem vzhodu**, zlasti na **območju Gaze**. Še naprej si prizadevamo za mir in pozivamo k premirju, neomejenemu dostopu humanitarne pomoči do Gaze in brezpogojni izpustitvi vseh talcev. Naša zavezanost pravičnemu, celovitemu in trajnemu miru, ki temelji na **rešitvi dveh držav**, ostaja neomajna.

EU ostaja daleč **največja mednarodna donatorka in dobaviteljica humanitarne pomoči Palestincem**. Znatno smo povečali humanitarno pomoč Gazi. EU je letos dodelila in izplačala že več kot 170 milijonov evrov humanitarne pomoči. Z našimi operacijami humanitarnega zračnega mostu smo dostavili več kot 4 900 ton življenjsko pomembne pomoči, pomagali pa smo tudi evakuirati na stotine pacientov, ki so potrebovali zdravniško pomoč.

Po **pregledu člena 2 pridružitvenega sporazuma med EU in Izraelom** je Komisija julija predlagala delno začasno prekinitev sodelovanja Izraela v programu Obzorje Evropa. Čeprav je Izrael izpolnil nekatere

zaveze v okviru skupnega dogovora o humanitarni pomoči in dostopu do Gaze, so razmere še vedno resne.

Stabilnost v regiji je odvisna od **dobro uveljavljene in dobro delujoče Palestinske uprave** z nadzorom nad celotnim Zahodnim bregom in Gazo. V podporo temu cilju Komisija zagotavlja podporo **v višini do 1,6 milijarde evrov** za obdobje 2025–2027 za pomoč pri delovanju javne uprave in za spodbujanje gospodarskega okrevanja na terenu.

Poleg tega zagotavljamo podporo **Agenciji Združenih narodov za pomoč in zaposlovanje palestinskih beguncев na Bližnjem vzhodu (UNRWA)**, da bi podprli zagotavljanje izobraževanja, primarnega zdravstvenega varstva in pomoči palestinskim beguncem v regiji.



© UNICEF, 2019

Od padca režima Bašarja al Asada v **Siriji** si prizadevamo pomagati ljudstvu pri obnovi države, v kateri bodo **narodne manjšine spoštovane in zaščitene**. Komisija je decembra začela operacijo humanitarnega zračnega mostu, da bi zagotovila pomoč tistim v Siriji, ki jo najbolj potrebujejo. Marca so se na **konferenci z naslovom Solidarni s Sirijo: izpolnjevanje potreb za uspešno tranzicijo** Komisija in države

članice zavezale, da bodo **zagotovile skupno 5,8 milijarde evrov**.

Nato je Komisija junija predlagala dodatno podporo v višini **175 milijonov evrov**, da bi nadgradili napredek, dosežen z odločitvijo EU, da odpravi gospodarske sankcije proti Siriji. Nova sredstva podpirajo institucionalni razvoj Sirije in pobude, ki izhajajo iz skupnosti.

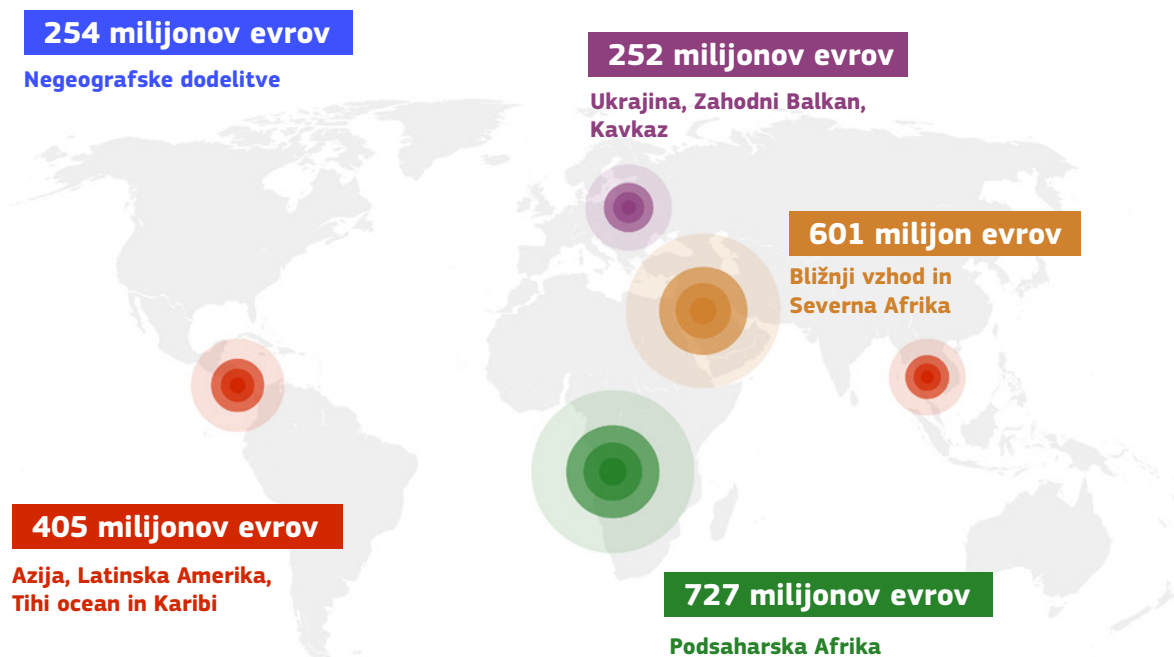
Akterka, ki si prizadeva za mir in solidarnost v svetu

EU je največja donatorka mednarodne pomoči na svetu in vodilna donatorka humanitarne pomoči. Ta vloga je postala še pomembnejša, ko so drugi donatorji

zmanjšali svoje humanitarno financiranje. Vemo, da **podpora EU** v številnih delih sveta **pomeni razliko med življenjem in smrtjo**.

HUMANITARNA POMOČ EU V LETU 2025

Skupni proračun: **2,2 milijarde evrov**



Komisija se je maja na **evropskem humanitarnem forumu** zavezala, da bo **za leto 2025** namenila **2,3 milijarde evrov** za obravnavo najnujnejših humanitarnih potreb, ki so jih povzročili konflikti v **Ukrajini, Gazi in Sudanu**.

Mednarodni odbor za reševanje s sredstvi EU ohranja zdravstvene klinike v taboriščih za notranje razseljene osebe in begunce, tudi v taboriščih Gedaref v vzhodnem Sudanu. Te klinike so življenjsko pomembne za razseljene ženske in dekleta, ki jih je kriza nesorazmerno prizadela. Prav ženske in dekleta namreč predstavljajo večino razseljenih oseb, pri čemer je več kot 12 milijonov žensk in deklet v Sudanu izpostavljenih tveganju nasilja na podlagi spola. Objekti ženskam in dekletom omogočajo dostop do potrebne oskrbe na področju spolnega in reproduktivnega zdravja z izvajanjem strogih ukrepov za preprečevanje in obvladovanje okužb, zagotavljanjem varnih prostorov, opremljenih s postajami za umivanje rok, sanitarijami in sistemi za ravnanje z odpadki, pa tudi svetovanjem in usmerjanjem.

Poleg te zaveze Komisija zagotavlja humanitarno pomoč, ki spreminja življenja, tistim, ki jo najbolj potrebujejo v Afganistanu, Jemnu, Latinski Ameriki, na Karibih, na širšem območju Afriškega roga, v zahodni, srednji in južni Afriki, v regiji Indijskega oceana ter na območjih, ki jih je prizadela begunska kriza ljudstva Rohingya.

Komisija se je na svetovni ravni zavezala, da bo namenila dodatne **3,4 milijarde evrov za boj proti svetovni podhranjenosti** s posebnim poudarkom na otrocih, mlajših od pet let, ter mladih nosečnicah in doječih materah.

Center Komisije za usklajevanje nujnega odziva (ERCC) ostaja še naprej v središču skupnega odziva EU na krize doma in v tujini. ERCC je postal pravo vozlišče za krizno usklajevanje. Komisija, države članice in pridružene države prek **mehanizma Unije na področju civilne zaščite** usklajujejo zagotavljanje pomoči partnerjem v stiski.

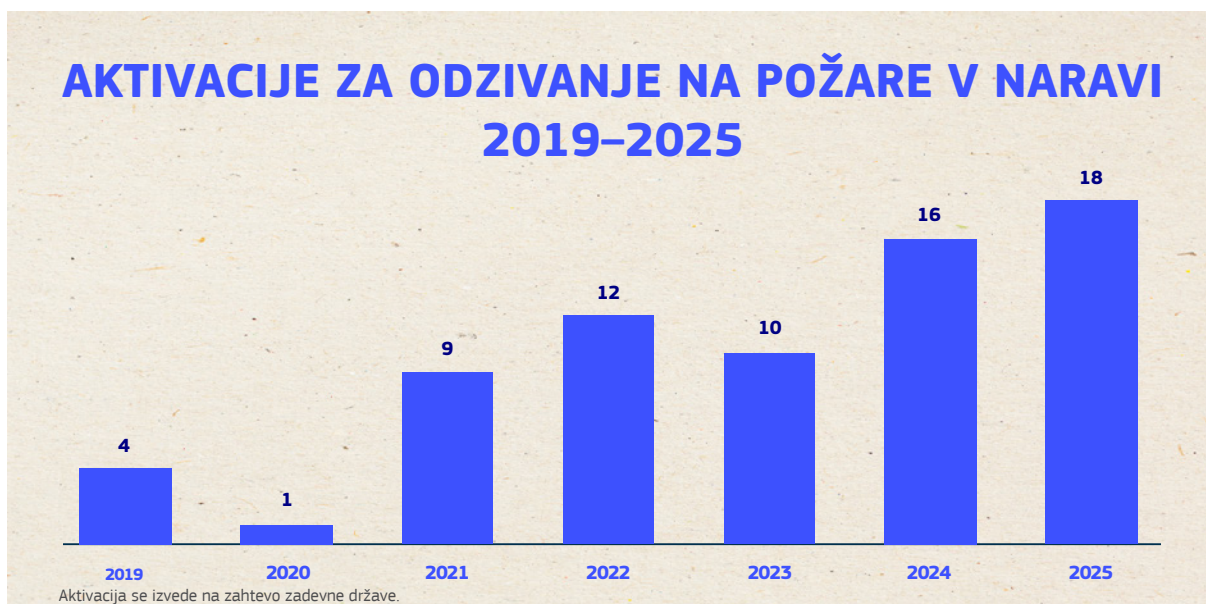
Tako smo se lahko odzvali na krize na najrazličnejših koncih sveta. Na primer, po kopnem, morju in zraku smo v Gazo dostavili več kot 4 900 ton humanitarne pomoči. Po uničujočem potresu z magnitudo 7,9, v katerem je umrlo več kot 5 000 ljudi, smo aprila z dodatnimi humanitarnimi operacijami dostavili pomoč v **Mjanmar/Burmo**. V okviru druge operacije smo decembra dostavili pomoč v **Mozambik**, ki ga je prizadel ciklon Chido.





Zelo konkreten primer solidarnosti EU je **naša zdravstvena pomoč, ki rešuje življenja**. Komisija je usklajevala **medicinske evakuacije v Ukrajini in Gazi**, kar je najranljivejšim osebam omogočilo nadaljevanje zdravljenja v evropskih bolnišnicah. Podobno smo ob izbruhu požara v nočnem klubu v Kočanih v Severni Makedoniji **40 bolnikov s hudimi opeklinami prepeljali na zdravljenje v različne države članice**.

Poleg tega je ERCC zaradi hudih požarov v naravi, ki so v letošnji poletni sezoni prizadeli številne države, organiziral in usklajeval napotitev gasilcev in letal po vsej celini. Sredi avgusta je število aktivacij mehanizma Unije na področju civilne zaščite v tej sezoni že preseglo skupno število aktivacij zaradi požarov v naravi v letu 2024. 11 držav, od Portugalske in Španije do Bolgarije ter Bosne in Hercegovine, je **zaprosilo za pomoč pri gašenju gozdnih požarov, ki jo je zahvaljujoč solidarnosti EU tudi prejelo**.



Vodilni položaj na področju globalnega sodelovanja

Tako kot doma si tudi v tujini **prizadevamo za doseg soglasja in enotnosti ciljev**. Nobena država na svetu se ne more v celoti izogniti učinkom podnebnih sprememb, degradacije okolja, terorizma ali organiziranega kriminala, ki se poslužuje digitalnih sredstev. Predvidljiv in na pravih temelječ mednarodni red nam omogoča, da te izzive rešujemo skupaj.

Na podlagi izkušenj, pridobljenih med pandemijo COVID-19, je bil maja v Ženevi dosežen **sporazum Svetovne zdravstvene organizacije o pandemijah** za spopadanje z izrednimi zdravstvenimi razmerami na svetovni ravni, pri čemer se je Komisija pogajala v imenu držav članic.

Poleg tega smo se mobilizirali za okrepitev prizadevanj za imunizacijo po vsem svetu, kar je še posebej pomembno zaradi trenutnega zmanjšanja razpoložljivih sredstev. Junija sta EU in fundacija Gates skupaj gostili **svetovni vrh Zdravje in blaginja z imunizacijo** v Bruslju. Z donatorskim dogodkom je bilo zagotovljenih več kot 7,7 milijarde evrov za zvezo za cepiva Gavi za obdobje 2026–2030.

S temi sredstvi se lahko zveza Gavi približa svojemu cilju zaščititi 500 milijonov otrok pred boleznimi, ki jih je mogoče preprečiti, ter zaščititi svet pred smrtonosnimi izbruhi bolezni s svojimi zalogami cepiv.

Komisija je tudi vodila prizadevanja za ratifikacijo **Sporazuma o morskbiotski raznovrstnosti na območjih zunaj nacionalne jurisdikcije**, ki bo zaščitil biotsko raznovrstnost na odprtem morju. Pogodbo mora ratificirati vsaj 60 držav, vendar je proces v zadnjem času zastal. Komisija se je odzvala z zavezo, da bo namenila **300 milijonov evrov** za okrepitev prizadevanj partnerskih držav za ohranjanje morske biotske raznovrstnosti, čimprejšnjo ratifikacijo pogodbe in podporo boljšemu upravljanju oceanov.

„Plastic-Free Youth“ je projekt izmenjave mladih v okviru Erasmus+, ki se osredotoča na boj proti podnebnim spremembam. Projekt združuje mlade iz različnih okolij in štirih različnih držav članic (Španija, Francija, Romunija in Hrvaška), da bi se posvetili onesnaževanju oceanov in zaščitili prostoživečih živali na Fuerteventuri. Udeleženci se z zbiranjem odpadkov, spoznavanjem mikroplastike in beleženjem nekaterih podatkov o trenutnem stanju obale seznanijo z vplivom, ki ga imajo ljudje na okolje.



ZAKAJ SO OCEANI POMEMBNI?

Oceani so temelj življenja na Zemlji in zagotavljajo najrazličnejše vire, koristi in storitve. So ključnega pomena za prehransko varnost, proizvodnjo energije in podatke. Ključni so za blaginjo in konkurenčnost modrega gospodarstva EU.



> 70 %

zemeljske površine



5 milijonov

delovnih mest v EU



80 %

svetovne biotske
raznoverstnosti



99 %

svetovnega internetnega
prometa prek podvodnih
kablov



74 %

zunanje trgovine EU poteka
prek pomorskega prometa



± 50 %

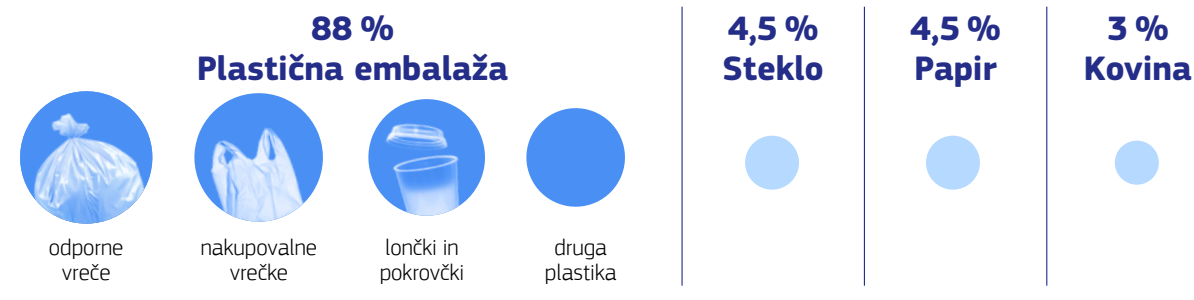
proizvodnje kisika na našem
planetu

Evropa je s 70 000 kilometri obale morska celina. Vsak peti Evropejec oz. Evropejka živi na obali. Oceani zagotavljajo trajnostno hrano in neskončno zalogo čiste energije. Omogočajo tri četrtine evropske trgovine in blažijo naše podnebje. Zato je Komisija oblikovala **evropski pakt za oceane**, ki je bil predstavljen na **konferenci ZN o oceanih**. Namenjen bo obnovi zdravja oceanov, podpori obalnih in otoških skupnosti, spodbujanju raziskav na področju oceanov, povečanju pomorske varnosti ter spodbujanju trajnostnega in konkurenčnega modrega gospodarstva.

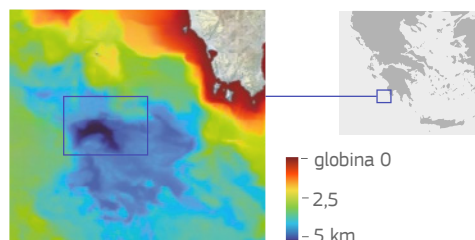
Boj za zaščito naših oceanov je svetovni izziv, zato moramo vzpostaviti močno svetovno zavezništvo in se medsebojno podpirati. Komisija se je zavezala, da bo zagotovila **1 milijardo evrov za naložbe v projekte po vsem svetu**, ki podpirajo znanstvenike in tiste, ki se preživljajo z delom na morju.

GLOBOKOMORSKI ODPADKI

Najdeni odpadki:



> 26 000 odpadnih predmetov/km²,
najdenih na morskem dnu
jarka Calypso Deep
(Sredozemsko morje)



© Adobe Stock

Evropa ponovno poudarja svojo **zavezanost podnebni nevtralnosti do leta 2050**, zato našim partnerjem še naprej pomagamo pri uresničevanju njihovih podnebnih ciljev. Imamo samo eno Zemljo in posledice naraščajočih temperatur in vse pogostejših ekstremnih vremenskih dogodkov čutimo prav vsi. Sodelujemo z državami članicami in svetovnimi partnerji, da bi zagotovili, da bo **konferenca ZN o podnebnih spremembah COP30**, ki bo potekala letos v Braziliji in na kateri bodo revidirane nacionalne zaveze, priložnost za okrepitev naših globalnih ambicij in odločenosti.

Da bi ohranila zagon pri prehodu na čisto energijo in omogočila več naložb, je Komisija januarja skupaj z Mednarodno agencijo za energijo začela **svetovni forum za energetske prehod**. Ta bo prispeval k doseganju ciljev potrojitve energije iz obnovljivih virov in podvojitve energijske učinkovitosti do leta 2030, o katerih so se

svetovni voditelji dogovorili na konferenci COP28.

EU ima vodilno vlogo tako pri čistem kot tudi pri **digitalnem prehodu** na svetovni ravni. Komisija in visoka predstavica sta junija predstavili **mednarodno digitalno strategijo** za začetek digitalnega sodelovanja s partnerji v tujini.

Komisija si bo v okviru strategije prizadevala razširiti svoja partnerstva z naložbami v digitalni prehod v tujini, zlasti v umetno inteligenco, digitalno javno infrastrukturo 5G/6G, kibernetsko varnost in globalno digitalno upravljanje.

Demokratska Evropa s proračunom, primernim za prihodnost

Evropa prestavlja v višjo prestavo, da bo kos sedanjim in prihodnjim izzivom.

Komisija je odločena, da bo Uniji zagotovila orodja, ki jih bo potrebovala v prihodnjih letih. Hkrati prilagajanje ne pomeni opuščanja naših vrednot in stebrov, na katerih temelji EU – **miru, svobode, demokracije in pravne države**.

Za našo demokracijo je treba skrbeti in jo ščititi vsak dan. Demokracija zagotavlja, da lahko državljani svobodno izražajo svoja stališča, sodelujejo pri odločanju o svoji prihodnosti, sodelujejo v demokratičnem življenju in v celoti uživajo svoje temeljne pravice.

To se začne s pluralnostjo in neodvisnostjo medijev – ključnim vodikom evropske demokracije. Avgusta 2025 se je začel v celoti uporabljati **evropski akt o svobodi medijev**. To pomeni večjo zaščito uredniške neodvisnosti in novinarskih virov, več zaščitnih ukrepov za neodvisno delovanje javnih medijev in večjo preglednost lastništva medijev.

Evropska demokracija, varnost in gospodarstvo so odvisni od pravne države. Ta je osnova za prenos vrednot EU v oprijemljive koristi za Evropejce in Evropejke ter za spodbujanje stabilnosti, enakosti, socialne kohezije in konkurenčnosti. Zato si nenehno prizadevamo za njeno spoštovanje.

Poročilo o stanju pravne države

je od uvedbe leta 2020 postalo uveljavljeno orodje za dialog med državami članicami in Komisijo. Deluje kot močan instrument

za preprečevanje in spodbuda za reforme, tudi s priporočili, ki zagotavljajo smernice za krepitev neodvisnosti sodstva, svobode medijev, boja proti korupciji in sodelovanja s civilno družbo v vseh državah članicah.

Po vključitvi najbolj naprednih držav pristopnic v letu 2024 letošnje poročilo posebej poudarja vidike pravne države, ki **neposredno vplivajo na delovanje enotnega trga**, kot so dobra priprava zakonodaje, pravila o javnem naročanju in stabilnost regulativnega okolja. Pravna država je temelj naših prizadevanj za konkurenčnost, saj podjetja, zlasti MSP, potrebujejo stabilno in predvidljivo gospodarsko okolje.

Poročilo je potrdilo pozitivno usmeritev v številnih državah članicah, saj so bile v zadnjih letih izvedene pomembne reforme. Kljub temu je bilo v poročilu ugotovljeno tudi, da v nekaterih državah članicah še vedno obstajajo izzivi in da ti v nekaterih primerih vzbujajo resno zaskrbljenost.

Spoštovanje pravne države

je nedotakljivo. V okviru naslednjega večletnega finančnega okvira (VFO) bo Komisija stalno ocenjevala skladnost držav članic z načeli pravne države in dobro finančno poslovanje sredstev. Posebna pozornost bo namenjena **podpori izvajanju priporočil iz poročila o stanju pravne države**. Poleg tega bo **uredba o pogojenosti** še naprej ščitila proračun pred kršitvami načel pravne države.

Gonilna sila, ki omogoča naše ukrepe in uresničuje naša načela, je **proračun EU**. To je orodje, ki ga uporabljamo za **izgradnjo močnejše, bolj neodvisne in uspešnejše Evrope, ki vlaga v to, kar je pomembno za državljane in državljanke**.

Proračun EU je v zadnjih petih letih **presegel pričakovanja**, saj se je soočal z nepričakovanimi in kritičnimi izzivi, od pandemije COVID-19 do obsežne invazije Rusije na Ukrajino, vendar moramo priznati, da smo dosegli meje njegovih možnosti.

Danes se geopolitične napetosti povečujejo, trgovinska pravila se pišejo na novo, ekstremni vremenski dogodki so vse pogostejši, tehnološke spremembe pa se dogajajo hitreje kot kdaj koli prej. **EU potrebuje dolgoročni proračun, ki se lahko hitro odzove na nove razmere in je dovolj prožen, da se lahko prilagodi prihodnjim izzivom.**

Komisija je julija in septembra predstavila predlog za naslednji dolgoročni proračun EU za obdobje 2028–2034 – večletni finančni okvir. **Predlagani proračun v višini skoraj 2 bilijonov evrov je najambicioznejši doslej.** Zasnovan je tako, da bo **prožnejši** in bo Evropi omogočal hitro ukrepanje ob spremembah okoliščin; da bo **enostavnejši**, saj bo zmanjšalo število naložbenih programov z 52 na 16; da bo **racionalnejši** in da **ga bodo upravičenci lažje izkoristili**.

Novi proračun nam bo omogočil boljše naložbe v korist Evropejk in Evropejcev s prilagojenimi **načrti za nacionalna in regionalna partnerstva**. Ti načrti bodo oblikovani in izvedeni s tesnim sodelovanjem med Komisijo, državami članicami, regijami in lokalnimi skupnostmi. **Plačila bodo pogojena z izpolnjevanjem vnaprej dogovorjenih mejnikov in ciljev.**

V središču teh bosta kohezija in kmetijstvo, pri čemer bo najmanj 300 milijard evrov namenjenih za namensko podporo dohodkom kmetov in ribičev, skoraj 220 milijard evrov bo namenjenih naložbam v manj razvite regije, vsaj 14 % nacionalnih dodelitev pa bo namenjenih izdatkom za socialno varnost.

PAMETNEJŠI, BOLJ OSREDOTOČEN IN VEČJI PRORAČUN EU



Večji obseg

2 bilijona evrov (1,26 % BND EU) za izpolnitev potreb in ambicij Evrope



Pametnejša zasnova

Usmerjen v rezultate, enostavnejši za upravičence, prožnejši



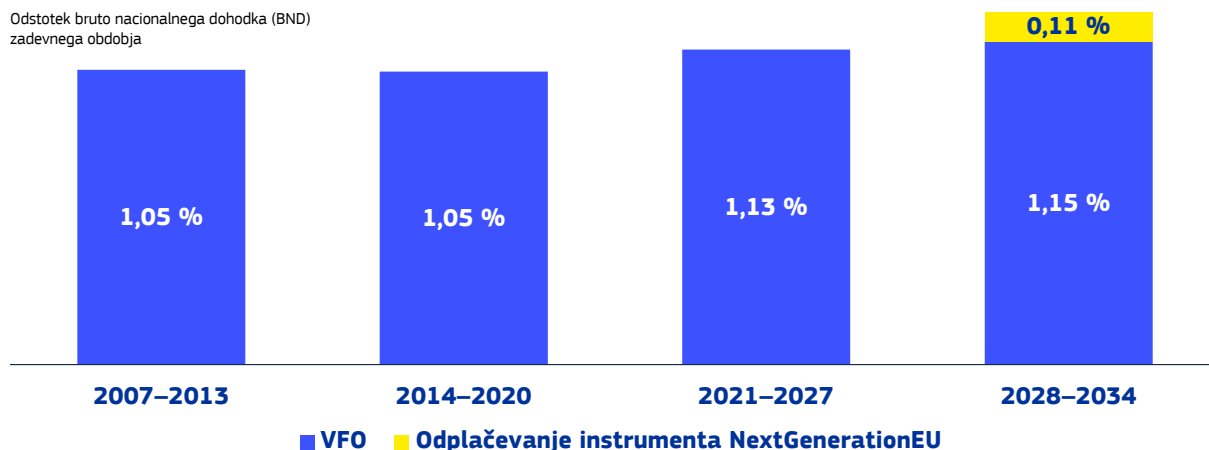
Bolj osredotočen v prednostnih nalogah

Osredotočenost na evropske prednostne naloge

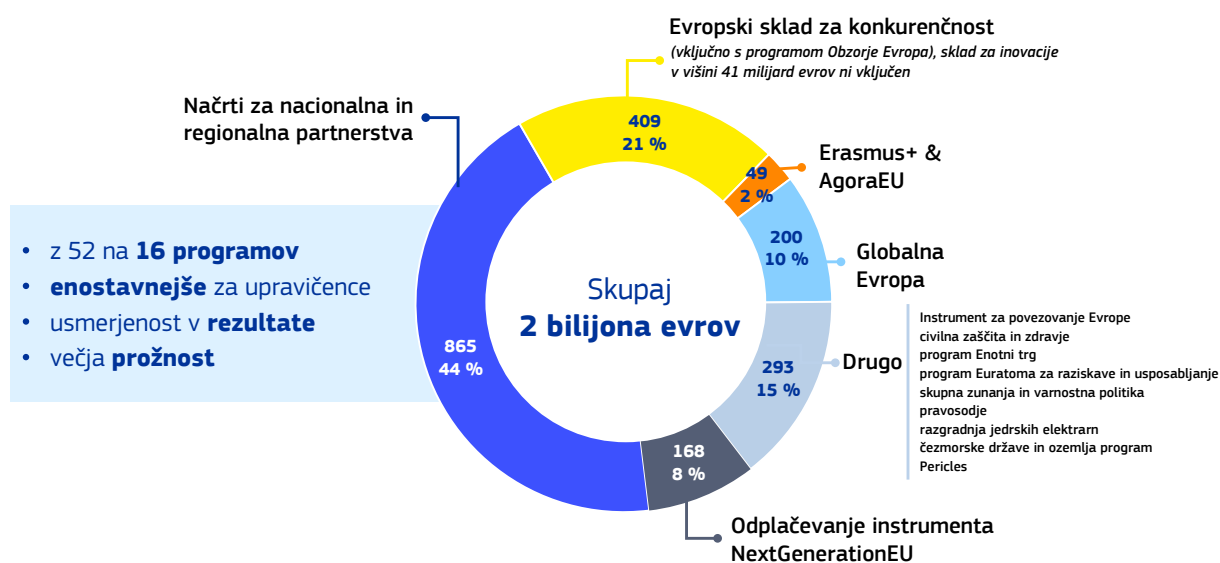
AMBICIOZEN PRORAČUN EU ZA AMBICIOZNO EVROPO

Razvoj VFO

Odstotek bruto nacionalnega dohodka (BND)
zadevnega obdobja



Odobritve za prevzem obveznosti temeljijo na sprejetih večletnih finančnih okvirih (vključno s Solidarnostnim skladom Evropske unije in rezervno za nujno pomoč). Zneski bruto nacionalnega dohodka temeljijo na prvih tehničnih prilagoditvah zadevnega večletnega finančnega okvira.



Vsi zneski so v milijardah evrov, v tekočih cenah, prilagojeni z 2-odstotnim deflatorjem

Hkrati bomo še naprej vlagali v našo mladino. **Proračun programa Erasmus+ bomo povečali za 50 %**, da bi mladim pomagali pri študiju in prostovoljstvu v drugih državah EU, okrepili občutek povezanosti in državljansko udejstvovanje ter jih spodbudili k odkrivanju naše celine. **Program AgoraEU** pa bo podpiral ustvarjalni sektor, ščitil svobodo medijev ter spodbujal naše temeljne pravice in skupne vrednote.

Naslednji sklop novega proračuna bo **okrepil našo konkurenčnost. Evropski sklad za konkurenčnost** s 409 milijardami evrov bo zagotovil trdne dobavne verige, povečal našo gospodarsko varnost, okrepil inovacije ter Evropi pomagal voditi svetovno tekmo za čisto in pametno tehnologijo.

Valovanje (Flow) je animirani film, ki ga je režiral latvijski filmski ustvarjalec Gints Zilbalodis. Latvijsko-belgijsko-francoska koprodukcija kaže, da je čezmejna ustvarjalnost vir moči, navdiha in globalnega priznavanja. Mednarodna distribucija je bila podprta s programom Ustvarjalna Evropa, film pa je prejel nagrado občinstva LUX za leto 2024. Film Valovanje je prejel tudi zlati globus in oskarja ter ga cenijo po vsem svetu, zato gre za eno najuspešnejših evropskih kulturnih produkcij na svetovni ravni v zadnjih letih

V okviru Sklada za konkurenčnost bo **za obrambo in veselje dodeljenih 131 milijard evrov, kar je petkrat več kot v sedanjem večletnem finančnem okviru**. Podprli bomo naše države članice, ki so se zavezale, da bodo znatno povečale svoje obrambne izdatke, hkrati pa bomo okrepili našo obrambno industrijsko bazo in zmogljivosti.

Poleg tega bomo okrepili svetovno znani program **Obzorje Evropa** za nadaljnje naložbe v prelomne in skupne raziskave. Program bo spodbujal našo **strategijo „Izberi Evropa“** in podpiral zagonska podjetja v sektorjih, kot so kvantna tehnologija, biotehnologija in čista tehnologija.

Medtem bo novi **program za enotni trg in carine** dodatno izboljšal delovanje enotnega trga, vključno z njegovo zunanjo razsežnostjo, kar bo državljanom, potrošnikom in podjetjem omogočilo, da izkoristijo njegove prednosti.



© Nacionalni filmski center v Latviji, 2025

Zavedamo se tudi, da so krize postale običajne. Ko nas prizadenejo, moramo biti pripravljeni na hitro in učinkovito ukrepanje. V ta namen bo novi proračun okrepil našo **unijo pripravljenosti** z novim **mehanizmom Unije na področju civilne zaščite**, ki združuje ukrepe EU na področju civilne zaščite in pripravljenosti na izredne zdravstvene razmere. Poleg tega bo s kriznim mehanizmom državam članicam na voljo **400 milijard evrov posojil** za primere, ko bo neizogibno prišlo do izrednih razmer.

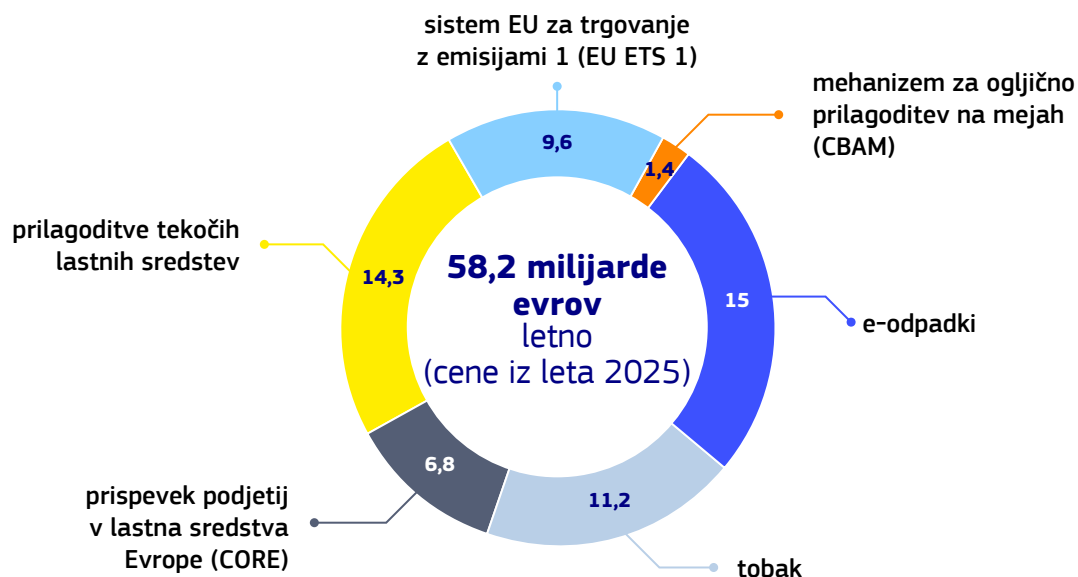
Novi večletni finančni okvir bo okrepil vodilni položaj Evrope v svetu. V vse bolj nevarnem in tekmovalnem svetu mora Evropa ostati dejavna, da **zavarujemo svoje interese in ohranimo na pravih temelječi mednarodni**. Z instrumentom **Globalna Evropa** v vrednosti 200 milijard evrov bomo okrepili strategijo Global Gateway pri vzpostavljanju močnejših strateških partnerstev, države kandidatke pa bomo

spremljali in podpirali na njihovi poti k pridružitvi Uniji.

Poleg tega smo **Ukrajini namenili 100 milijard evrov**, da bi podprli njeno okrevanje in pot k članstvu v EU. Hkrati proračun krepi našo vlogo **največje donatorke razvojne in humanitarne pomoči**.

Za podporo tem ukrepom in zagotavljanje evropske neodvisnosti potrebujemo ustrezne vire financiranja. Evropski proračun se lahko financira le na dva načina: iz nacionalnih prispevkov ali lastnih sredstev. Nacionalne prispevke želimo ohraniti stabilne, hkrati pa moramo odplačati skupna posojila v okviru instrumenta NextGenerationEU. Glede na to smo predlagali **pet novih virov lastnih sredstev**, skupaj z nekaterimi spremembami že obstoječih virov. Skupaj bodo lahko **vsako leto ustvarili do 58,5 milijarde evrov**.

NOVA LASTNA SREDSTVA



Pristojbine Evropskega sistema za potovalne informacije in odobritve (ETIAS) ustvarjajo dodatnih 0,3 milijarde evrov

Vsi zneski so v milijardah evrov



Državljanke in državljani so v središču naših demokracij. Zato je Komisija sprejela pobude za njihovo nadaljnje vključevanje v oblikovanje politik EU, zlasti prek **evropskih državljanskih forumov**. Spomladi se je na šestem tovrstnem forumu zbralo 150 naključno izbranih ljudi iz vseh držav članic, da bi razpravljali o prihodnosti proračuna EU, kako naj se porabijo sredstva in kaj bi morala podpirati. Udeleženci so pripravili **23 priporočil**, na podlagi katerih je Komisija pripravila nov predlog večletnega finančnega okvira.

Člani kolegija so gostili **26 dialogov z mladimi o politiki**, v okviru katerih so mladi, stari od 16 do 30 let, razpravljali o svojih interesih in prednostnih nalogah v zvezi z EU.

S svojimi ukrepi še naprej ščitimo in spodbujamo demokracijo, pravno državo ter opolnomočenje državljanek in državljanov.





© Evropska unija, 2025

Politika Komisije glede ponovne uporabe se izvaja na podlagi Sklepa Komisije 2011/833/EU z dne 12. decembra 2011 o ponovni uporabi dokumentov (UL L 330, 14.12.2011, str. 39, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dec/2011/833/oj>).

Če ni drugače navedeno, je ponovna uporaba tega dokumenta dovoljena na podlagi licence Creative Commons Attribution 4.0 International (CC BY 4.0) (<https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>). To pomeni, da je ponovna uporaba dovoljena, če je ustrezno naveden vir in so označene morebitne spremembe.

Za uporabo ali reprodukcijo elementov, ki niso last Evropske unije, je morda treba za dovoljenje zaprositi neposredno imetnike pravic.

AVTORSKE PRAVICE

Vse fotografije © Evropska unija, razen če je navedeno drugače.